

Politiekeurmerk

Veilig Wonen[®]

Bestaande bouw

**POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN[®]**

Colofon

redactie:

Cora van Zwam, Ingenieursbureau 'Oranjewoud' BV
Mariëtte Hooftman, Ingenieursbureau 'Oranjewoud' BV

redactiecommissie:

Betty van Bakel, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Rob van der Bijl, RVDB stedenbouwkundige
Piet van den Dool, Nederlands Politie Instituut
Armando Jongejan, Politie Noord-Holland Noord
Frits van de Kant, Nationaal Centrum voor Preventie
Fred van der Krabben, Politie Brabant-Noord
Wietse Peper, Politie Zaanstreek-Waterland
Petra Reijnhoudt, Servicepunt Veilig Wonen
René Scherpenisse, Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting
Paul van Soomeren, Van Dijk Van Soomeren en partners
Richard Telderman, Politie Flevoland

eindredactie:

Petra Reijnhoudt, Servicepunt Veilig Wonen
René Scherpenisse, Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting

foto's:

Joost Brouwers, Rotterdam
Raoul Suermondt, Den Haag (foto bij eis C 7)

vormgeving:

Gé grafische vormgeving, Rotterdam

druk:

Drukkerij Goos, Ouderkerk a/d IJssel

uitgave:

december 1998, Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV)/
Servicepunt Veilig Wonen

bestellen:

Firma Van Zijp
telefoon: 079 - 341 78 81
fax: 079 341 72 09

of

Nationaal Centrum voor Preventie
telefoon: 030 - 2296000
fax: 030 - 2296010

ISBN 90-5239-146-7

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

december 1998

Inhoudsopgave

Voorwoord

dr. A. Peper, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	4
ir. H. Westra, directeur Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting	5

Deel 1: Achtergronden

1.1. Van experiment naar een nieuwe standaard	7
1.2. Waar komen de keurmerk-eisen vandaan?	9
1.3. Integraal keurmerk of certificaat?	11
1.4. De procedure	13

Deel 2: De eisen

2.1. Toelichting op de eisen	17
2.2. Prestatie-eisen Certificaat Veilige Woning (W)	19
2.3. Prestatie-eisen Certificaat Veilig Complex (C)	30
2.4. Prestatie-eisen Certificaat Veilige Omgeving (O)	55

Bijlagen

1. Toetslijst(en) en standaard preventie-adviesformulier	
2. Goedgekeurde producten en productcombinaties	
3. Toelichting NEN 5096 en NEN 5087	
4. Toelichting Monitor Veilig Wonen (Veiligheidsanalyse) + bestelformulier	
5. Keuringsprocedure	
6. Voorbeeldconvenant	
7. Contactpersonen	
8. Begrippenlijst	
9. Verder lezen	

Voorwoord

De invoering van het landelijk Politiekeurmerk Veilig Wonen® staat voor de deur. Na vier jaar experimenteren heeft het keurmerk in een snel tempo een plaats in het integraal veiligheidsbeleid gekregen. In het komende decennium worden jaarlijks gemiddeld 70.000 nieuwe woningen gebouwd. Een groot deel van die nieuw te bouwen woonwijken moet worden voorzien van een keurmerk. Ook de bewoners, eigenaren en beheerders van de 6 miljoen bestaande woningen moeten geprikkeld worden om de woningen en hun woonomgeving volgens de eisen van het Politiekeurmerk veiliger te maken.

Dat het Politiekeurmerk nu landelijk wordt ingevoerd is mede te danken aan het initiatief van de politieregio's Hollands Midden, Utrecht en Rotterdam-Rijnmond. De voortvarende adoptie door andere korpsen en de gedegen experimentbegeleiding door de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting hebben voor de rest gezorgd.

De ontwikkeling van het keurmerk heeft geleid tot veranderingen in de bouwregelgeving, bouwnormen en verlichtingseisen. Tevens heeft het keurmerk een sterke impuls gegeven aan de ontwikkeling van gebruiksvriendelijke beveiligingsproducten.

Evaluaties tonen aan dat de criminaliteit sterk daalt bij gecertificeerde woningen. Het inbraakrisico neemt met maar liefst 95% af. Bij de toepassing van het keurmerk in een woonwijk is het totale effect sterk afhankelijk van de mate waarin bewoners, eigenaren en beheerders deelnemen in de uitvoering. Door de groeiende bekendheid van het keurmerk is ook een toename in participatie zichtbaar: deze varieert tussen de 20 en soms zelfs 80 %. Gemiddeld daalt het inbraakrisico in de wijken met 40%.

Het aangetoonde succes van het keurmerk wordt ook bevestigd in de landelijke criminaliteitscijfers.

Na een gestage toename van het aantal woninginbraken, werd tussen 1994 en 1996 een duidelijke afname zichtbaar. Afhankelijk van omvang van de gemeente varieerde die daling tussen de 10 en 35%. Cijfers van het CBS tonen aan dat de dalende trend zich ook in 1997 verder doorzet.

Bewoners voelen zich veiliger en hebben grote waardering voor de persoonlijke benadering van politie en gemeente. De invoering van het keurmerk betekent besparingen (minder criminaliteit en overlast in de woonomgeving, minder materiële en emotionele schade en ook minder politie- en recherchewerk) en na enige jaren zelfs een forse winst op de investeringen. Bij gebruik van het keurmerk wordt op wijkniveau vrijwel direct effect en winst geboekt. De aanpak van de 6 miljoen bestaande woningen vraagt meer tijd en investering. Maatschappelijk gezien worden deze investeringen terug verdiend na een periode van 5 jaar, waarna we forse winst gaan boeken.

Een zinvolle toepassing van het keurmerk vergt dan ook een lange adem en een gezamenlijke inzet en vertrouwen tussen private partijen en overheid.

Het keurmerk biedt grote mogelijkheden. In de toepassing van het keurmerk komen veiligheidsbeleid, leefbaarheidsbeleid, stedelijke vernieuwing en het grotestedenbeleid samen. Zeker daar waar het gaat om de wijk- en buurtgerichte aanpak. Het is dus zeer de moeite waard om die kansen te benutten en zo de veiligheid van onze steden te vergroten.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

A. Peper

Voorwoord

Eind 1992 raakte de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) betrokken bij het initiatief van de politieregio Hollands Midden om te komen tot een keurmerk voor woningen die naar de maatstaven van de politie voldoende zijn beveiligd. In 1994 startte het - toen nog tot de regio Hollands Midden beperkte - experiment met wat inmiddels het Politiekeurmerk Veilig Wonen® was gedoopt. Het keurmerk had in de eerste jaren alleen nog betrekking op nieuw te bouwen woningen en sloeg buitengewoon goed aan. Niet alleen in de regio Hollands Midden maar ook in de overige 24 politieregio's in Nederland. In 1996 gaf het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de SEV daarom opdracht het experiment uit te breiden. Sinds begin 1997 doen alle politieregio's mee aan het experiment en werd ook besloten een versie van het keurmerk voor de Bestaande bouw te ontwikkelen.

De eerste versie van het keurmerk voor de Bestaande bouw kwam in 1997 op de markt en was mede gebaseerd op succesvolle preventieprojecten uit de politieregio's Rotterdam-Rijnmond en Utrecht. Anders dan bij het keurmerk voor de nieuwbouw is het eisenpakket voor de Bestaande bouw opgedeeld in drie delen (woning, complex en omgeving) waarvoor afzonderlijke deelcertificaten behaald kunnen worden. Bouwkundige aanpassingen aan de woning zijn nu eenmaal makkelijker te realiseren dan het aanpassen van een bergingencomplex in een flat of het aanpassen van het verlichtingsniveau in de openbare ruimte. Om te voorkomen dat partijen van elkaar afhankelijk worden bij de verkrijging van het keurmerk is dus gekozen voor de afgifte van afzonderlijke deelcertificaten voor de verschillende eisenpakketten.

In de zomer van dit jaar heeft de SEV ingenieurbureau "Oranjewoud" opdracht gegeven om een evaluatie uit te voeren onder gebruikers van het handboek Bestaande bouw. De uitkomsten van deze evaluatie zijn verwerkt in het eisenpakket voor de Bestaande bouw. Het resultaat hiervan ligt voor u.

De meest opvallende uitkomst van deze evaluatie was dat hét Politiekeurmerk Veilig Wonen® Bestaande bouw niet bestaat. De werkwijze en advisering voor de Bestaande bouw wijkt duidelijk af van die van nieuwbouw. Het traject is meer divers, vraagt meer tijd en vergt een veel langere adem. Ook de aanleiding voor het krijgen van een certificaat/keurmerk Bestaande bouw is niet eenduidig. De nieuwbouw van een woonwijk is een duidelijk moment waarop de adviseur kan aanhaken. In de Bestaande bouw krijgt de adviseur te maken met meer partijen met eigen belangen én een eigen tempo. Elke aanpak (welk certificaat, koop- of huurwoningen, wel of geen openbare ruimte) vraagt daarbij om een andere benadering en organisatie. Wat daarbij vooral opvalt is dat de meeste aandacht toch uitgaat naar het behalen van het Certificaat Veilige Woning. Het eisenpakket voor Certificaat Veilig Complex of Veilige Omgeving komt pas in beeld bij grootschalig onderhoud of als er problemen zijn en de afgifte van een volledig keurmerk Bestaande bouw in één keer is eigenlijk een toevalstreffer. Dat het keurmerk zich desondanks in een grote belangstelling mag verheugen blijkt echter uit het feit dat er inmiddels landelijk bijna 75.000 Certificaten Veilige Woning zijn afgegeven en er ruim 100 projecten voor het volledige keurmerk Bestaande bouw lopen. Met de aanpassingen in het handboek die nu zijn gedaan op basis van de evaluatieresultaten verwachten we dat deze aantallen snel zullen stijgen.

Met ingang van 1 januari 1999 neemt de SEV afscheid van het Politiekeurmerk en neemt het Nationaal Centrum voor Preventie beide "uitontwikkelde" eisenpakketten over, om deze een vaste plek in preventie-land te bezorgen. "Uitontwikkeld" staat niet voor niets tussen aanhalingstekens: de eisenpakketten die aan het keurmerk zijn verbonden, of het nu om nieuwe of bestaande wijken of buurten gaat, zullen dynamisch blijven en voortdurend aan nieuwe inzichten en technieken moeten worden aangepast. Alleen zo kan het een instrument blijven waarin de actuele kennis en ervaring met betrekking tot veilig ontwerpen in een voor de betrokkenen hanteerbare vorm is samengebracht. Met als uiteindelijk doel dat het thema veiligheid de aandacht krijgt die het verdient. De SEV is er na bijna vier jaar experimenteren van overtuigd geraakt dat het Politiekeurmerk Veilig Wonen® hieraan een stevige bijdrage zal leveren.

ir. H. Westra, directeur SEV

Deel 1: Achtergronden

- 1.1. Van experiment naar een nieuwe standaard
- 1.2. Waar komen de keurmerk-eisen vandaan?
- 1.3. Integraal keurmerk of certificaat?
- 1.4. De procedure

Deel

1

Achtergronden

POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN[®]

1.1. Van experiment naar een nieuwe standaard

Wat is het Politiekeurmerk Veilig Wonen*?

Het Politiekeurmerk is de nieuwe meetlat voor Veilig Wonen. Doel van het Politiekeurmerk is enerzijds om door een zorgvuldig ontwerp en beheer van de gebouwde omgeving de kans op woninginbraken zoveel mogelijk te verminderen. Anderzijds wil het keurmerk bijdragen aan een verbetering van de sociale veiligheid in semi-openbare ruimten en de directe woonomgeving. Te denken valt aan zowel het terugdringen van vormen van overlast en delicten (zoals diefstal van en uit auto's, fietsendiefstal en vandalisme) als aan het verminderen van gevoelens van onveiligheid.

De eisen waaraan moet worden voldaan om voor het keurmerk in aanmerking te komen zijn omschreven in twee handboeken: het handboek voor de Nieuwbouw en het Handboek voor de Bestaande Bouw. Het Politiekeurmerk Veilig Wonen® koppelt een eisenpakket, dat vanaf het eerste begin van planontwikkeling als leidraad kan worden gebruikt, aan een keurmerk dat (de bewoners) garandeert dat er ook daadwerkelijk met de eisen rekening is gehouden.

Het gaat bij het Politiekeurmerk niet om overheidsregelgeving; opdrachtgevers kiezen vrijwillig voor het keurmerk. Opdrachtgevers die een keurmerk aanvragen, worden in de planvoorbereidingsfase ondersteund door speciaal opgeleide bouwplanadviseurs van de politie of externe adviseurs. Zij adviseren over de wijze waarop de keurmerkeisen het beste in de wijk ingepast kunnen worden.

Speciaal voor de advisering op woningniveau in de bestaande bouw zijn er preventie-adviseurs. Dit kunnen medewerkers zijn van de politie, van een preventieteam of van een erkend beveiligingsbedrijf.

Van nieuwbouw naar bestaande bouw

Initiatiefnemer van het Politiekeurmerk Veilig Wonen® was de Politieregio Hollands Midden. Omdat het ontbreken van een eenduidig en gestandaardiseerd eisenpakket steeds lastiger werd, besloten in 1992 de politie Hollands Midden en de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV), in samenwerking met het ministerie van Justitie en later het ministerie van Binnenlandse Zaken een gestandaardiseerd eisenpakket voor nieuwbouwwijken te ontwikkelen. Het eisenpakket is gebaseerd op kennis van de politie en uitkomsten van criminaliteitsonderzoek. Men heeft zich laten inspireren door het in Engeland ontwikkelde 'Secured by Design'. Woningen die aan een aantal voorwaarden voldoen krijgen daar van de politie het keurmerk 'Approved design'.

De politieregio Hollands-Midden startte eind 1994 met het nieuw ontwikkelde pakket in vijf experimentwijken. Het concept bleek al snel succesvol en ook de andere politieregio's zagen in het keurmerk een werkbaar en in de tijdgeest passend instrument. Door het experiment te verbreiden, konden in 1996 en 1997 alle politieregio's zich aansluiten.

Door het succes van het keurmerk voor nieuwbouw kwam al snel de vraag om een soortgelijk keurmerk voor bestaande bouw. De politieregio Rotterdam-Rijnmond nam het initiatief tot het opstellen van het Handboek Bestaande Bouw. Het eisenpakket is gebaseerd op succesvolle projecten in bestaande wijken, zoals in de regio's Utrecht en Rotterdam-Rijnmond, en op de gunstige ervaringen met inbraakpreventie in onder meer Breda en Noordwijkerhout. De eerste versie verscheen in maart 1997.

In het eisenpakket voor de woning zijn de resultaten verwerkt van een omvangrijk testprogramma, waarin maatregelen voor bestaande woningen grondig zijn getest op inbraakwerendheid en vandalismebestendigheid.

December 1998 stopt het experiment. Voor beide keurmerken zijn evaluaties bij de gebruikers van de handboeken uitgevoerd, zodat de ervaringen van de experimentjaren verwerkt konden

worden in de twee handboeken. Beide handboeken zijn daarbij waar mogelijk op elkaar afgestemd.

Effecten

Gebleken is dat beveiligen daadwerkelijk helpt. Zo zijn in de regio Utrecht tussen 1994 en 1998 zo'n 33.000 bestaande woningen op keurmerkkniveau beveiligd. Volgens onderzoek van de politie is de kans op inbraak hier met 95% afgenomen. Ook de cijfers uit andere regio's wijzen in deze richting. In Culemborg en district De Waarden werden in de periode 1995 tot 1997 in totaal 3279 woningen gecertificeerd. Het aantal inbraken in deze woningen bedroeg twee. Ook de gegevens die in het kader van de zogenaamde Politiemonitor van het ministerie van Justitie beschikbaar komen, wijzen op de positieve effecten van preventie. Het aanbrengen van goed hang- en sluitwerk en buitenverlichting reduceert de kans op een woninginbraak aanzienlijk. Veel verzekeraars laten deze gedaalde kans op inbraak ook tot uitdrukking komen in een differentiatie in de verzekeringspremies.

In maart 1998 vroeg de SEV het NIPO om de ervaringen en meningen van de eerste 500 bewoners van woningen-met-een-keurmerk in kaart te brengen. De belangrijkste conclusies uit dat onderzoek geven reden tot optimisme. De bewoners vinden maatregelen die met het keurmerk samenhangen zinvol, zoals beter hang- en sluitwerk (98%), zicht op straat en parkeerplaatsen (91%) en betere openbare verlichting (97%). De meerkosten die de keurmerkmaatregelen met zich meebrengen blijken geen beletsel: tweederde van de bewoners van koopwoningen vindt een bedrag van f 750,00 of f 1000,00 redelijk. Voor huurders betekenen de meerkosten ook meer huur. Zolang dit beperkt blijft tot een tientje per maand - en daar kan je een extra investering van 1000 gulden ruimschoots mee dekken - vindt ook weer tweederde dit redelijk. Het draagvlak neemt af tot de helft als de huurverhoging 15 gulden zou bedragen. Opmerkelijk is dat de effecten van het keurmerk op het veiligheidsgevoel en op de waarde van de woning door 40-plussers en huurders hoger ingeschat worden dan door 40-minners en kopers. Driekwart van de bewoners wil op de volgende woning weer een keurmerk.

Informatie en begeleiding

Om een dergelijk grootschalig experiment in goede banen te leiden zette de SEV in 1996 het Servicepunt Veilig Wonen op, dat gedurende de experimentperiode tot 1 januari 1999 fungeert als centraal informatie- en begeleidingspunt.

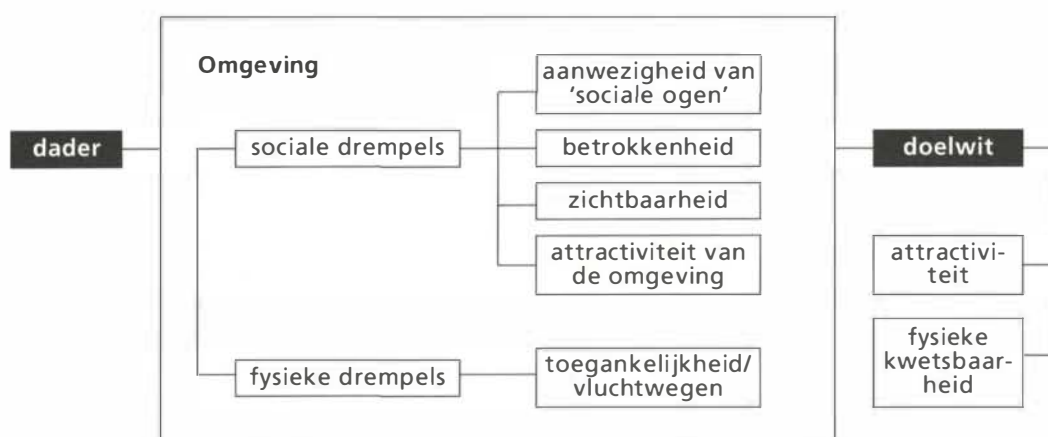
Het experiment is begeleid door een breed samengestelde 'Stuurgroep Veilig Wonen', met vertegenwoordigers van onder meer de overheid, verzekeraars, beveiligingsbranche, politie, projectontwikkelaars, woningbouwers en beheerders en consumenten. De SEV heeft het project uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Vanaf 1 januari 1999 wordt de taak van het Servicepunt Veilig Wonen overgenomen door het Nationaal Centrum voor Preventie. Zij zal het Politiekeurmerk Veilig Wonen® als regulier preventie-instrument op de markt gaan brengen. Hier is informatie te verkrijgen over de actuele stand van zaken, de handboeken, folders, contactpersonen in de politieregio's, cursussen enz. Het Nederlands Politie Instituut (NPI) verzorgt de inhoudelijke onderbouwing en bewijsvoering van het keurmerk. Zij doen onderzoek naar de Modus Operandi (gebruikte werkwijze) van inbrekers, en bouwen kennis op ten aanzien van dadertypologieën en het criminaliteitspatroon in Nederland. De adressen zijn opgenomen in bijlage 7.

1.2. Waar komen de keurmerk-eisen vandaan?

De eisenpakketten voor nieuwbouw en bestaande woningen zijn een praktische vertaling van het in 1991 verschenen proefschrift 'Sociale Veiligheid en Gebouwde Omgeving' van Van der Voordt en Van Wegen. Belangrijk onderdeel van dit proefschrift is de Checklist Sociaal Veilig Ontwerpen (1990). Uitgangspunt daarbij is dat de aanwezigheid van potentiële daders en een aantrekkelijk en kwetsbaar doelwit de kans op criminaliteit verhogen. Daarentegen zullen juist de aanwezigheid van 'sociale ogen' en zicht en toezicht die kans verlagen. Dat geldt ook als de woonomgeving aantrekkelijk is vormgegeven, goed is onderhouden en bewoners en voorbijgangers zich betrokken voelen bij 'hun' omgeving. Dit zijn stuk voor stuk psychologische drempels, die de kans op criminaliteit en onveiligheidsgevoelens reduceren. De invloed van toegankelijkheid en vluchtwegen op criminaliteit is enigszins ambivalent. Het beperken van de fysieke toegankelijkheid voor ongewenste personen werkt preventief tegen allerlei vormen van criminaliteit en angstgevoelens. Tegelijkertijd kunnen juist daardoor potentiële slachtoffers moeilijker vluchten. In het eisenpakket is daarom gezocht naar een evenwicht tussen 'open' en 'gesloten', inbraakwerendheid en gebruiksvriendelijkheid.

In schema ziet een en ander er als volgt uit:

De omgeving als gelegenheidsfactor of barrière

De acht elementen uit het schema zijn de basiscriteria waaraan (plannen voor) de gebouwde omgeving worden getoetst op inbraakrisico en sociale veiligheid. De criteria zijn - op basis van de politiepraktijk en daderonderzoek - uitgewerkt in concrete eisen. Het eisenpakket is erop gericht om sociale en fysieke drempels op te werpen tussen dader en doelwit via de inrichting en een zorgvuldig beheer van woningen, complexen en de directe woonomgeving. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan een aantrekkelijke en veilige leefomgeving. Zo is ondermeer aandacht voor zichtlijnen, (beveiligings)verlichting, voorlichting en beheer. In de woonomgeving worden bijvoorbeeld eisen gesteld aan binnenterreinen, achterpaden, parkeervoorzieningen, straatmeubilair en speelvoorzieningen. Uiteraard zijn ook een goed verlichtingsplan en een adequaat sociaal en ruimtelijk beheer van groot belang.

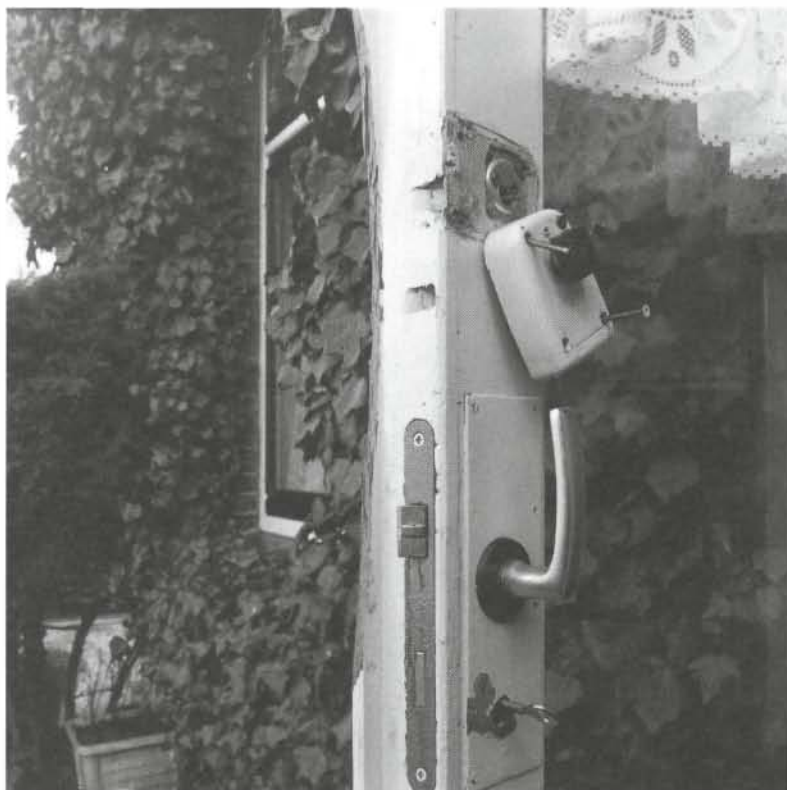
Inbraakwerende gevelelementen

Het Politiekeurmerk besteedt ook de nodige aandacht aan het hang- en sluitwerk. Het gaat daarbij om meer dan alleen het slot. De hele constructie van deuren en ramen is bepalend voor de mate van inbraakwerendheid. Het Politiekeurmerk sluit daarom in het eisenpakket voor de woning aan bij de Nederlandse norm NEN 5096, die bepaalt dat het complete element statisch,

dynamisch en manueel (de zogenaamde 'inbrekersproef') moet zijn getest. Gevelelementen worden door twee erkende keuringsinstituten getest: de Stichting Kwaliteitscentrum Gevelelementen (SKG) en de Stichting Keuringsbureau Hout (SKH). Gevelelementen die de test goed doorstaan komen voor gebruik in een woning-met-keurmerk in aanmerking. De NEN 5096 norm wordt naar verwachting per 1 januari 1999 opgenomen in het Bouwbesluit, waardoor nieuwbouwwoningen aan deze norm moeten voldoen. Bestaande woningen moeten aan de eis voldoen als voor een renovatie een bouwvergunning is vereist.

In de bestaande bouw is het toepassen van gevelelementen met een attest natuurlijk een goede oplossing, maar het vervangen van complete gevelelementen is vaak niet aan de orde. Hiervoor zijn oplossingen gevonden in de toepassing van (een combinatie van) producten die bij een bepaald gevelement de gewenste inbraakvertraging van minimaal drie minuten geven. Hierbij wordt ook steeds meer rekening gehouden met de gebruiksvriendelijkheid van de toe te passen producten.

Een lijst met aanbevolen oplossingen en daarvoor te gebruiken producten vindt u in bijlage 2. Aan de hand van de resultaten van nieuwe testen worden zowel de lijst met producten als de mogelijke oplossingen voor beveiliging regelmatig geactualiseerd. De meest recente lijst is verkrijgbaar bij het Nationaal Centrum voor Preventie of het SKG of SKH.

1.3. Integraal keurmerk of certificaat?

Het Politiekeurmerk geldt voor alle woningen en buurten: oud en nieuw. Maar de manier waarop nieuwbouwcomplexen en bestaande buurten het keurmerk kunnen krijgen, verschilt.

In nieuwbouwgebieden is alles nog mogelijk. De wijk bestaat alleen nog op papier en ingrepen in omgeving of bouwblok zijn nog makkelijk te realiseren. Vandaar dat bij de realisatie van nieuwbouwprojecten het keurmerk alleen wordt afgegeven als alle betrokken woningen én het complex én de woonomgeving aan de (basis)eisen voldoen. Deze aanpak blijkt goed te werken. De aanvrager is in alle gevallen de initiatiefnemer van een bouwproject, bijvoorbeeld een woningcorporatie, projectontwikkelaar of voor-eigen-rekening bouwende aannemer. Om het volledige keurmerk te kunnen 'halen' heeft de initiatiefnemer de medewerking nodig van andere betrokkenen. Met name die van de gemeente, maar ook van bijvoorbeeld openbaar-vervoermaatschappijen en energiebedrijven. Afstemming van doelstellingen (inbraakpreventie, sociale veiligheid) en middelen (ontwerp, beheer) en het realiseren van een gewenst kwaliteitsniveau kunnen bij de nieuwbouw als het ware in het ontwikkelingsproces 'meelopen'.

Bij bestaande woningen is zo'n integrale aanpak vaak lastiger te realiseren. Het eisenpakket voor de bestaande bouw geldt voor woningen en wijken die minstens twee jaar geleden zijn opgeleverd. De inrichting van deze wijken is dus al langer geleden bepaald en ingrepen zijn kostbaar. 'Veilig maken' betekent in de bestaande bouw: uitgaan van de bestaande situatie en rekening houden met veel verschillende partijen, zoals huurders en verhuurders, huizenbezitters, bewoners- en buurtorganisaties, gemeentelijke diensten. De zeggenschap over en verantwoordelijkheid voor woning, complex en omgeving zijn immers versnipperd. Individuele bewoners hebben vaak wél iets te zeggen over hun eigen woning, maar lang niet altijd over het complex (woongebouw of het bouwblok) waarvan die woning deel uitmaakt. En een woning-beheerder kan nog wel iets aan de centrale entree van een woongebouw doen, maar moet voor de openbare verlichting elders aankloppen.

Elk van deze partijen kan zijn eigen bijdrage leveren aan de veiligheid in de buurt. Om te voorkomen dat zij op elkaar 'moeten wachten', zijn, in tegenstelling tot het keurmerk voor de nieuwbouw, voor de bestaande bouw drie certificaten te behalen. Er is een Certificaat Veilige Woning, een Certificaat Veilig Complex en een Certificaat Veilige Omgeving. Samen zijn zij goed voor het Politiekeurmerk Veilig Wonen®, want een integrale aanpak van woonomgeving, complex en individuele woningen werpt de meeste vruchten af.

In schema:

Certificaat Veilige Woning (W)

Individuele woningen (eengezinswoning of deel uitmakend van een woongebouw) die aan de eisen voldoen komen in aanmerking voor dit certificaat. De 'schil' van de woning moet zijn beveiligd: voor-, zij-, achtergevel en dak, zowel de dichte delen als de bewegende delen (ramen en deuren), die toegang geven tot de woning. Dit gebeurt in combinatie met verlichting en branddetectie.

Het Certificaat Veilige Woning is gekoppeld aan de woning en is het basiscertificaat voor beveiliging van woonhuizen (bouwkundig, drie minuten inbraakwerend). Tijdens de experimentperiode ontwikkelde dit certificaat zich als de standaard. Andere certificaten, zoals het certificaat van de Stichting Slotencertificaat en het BORG-certificaat, zijn ingetrokken.

Bij specifieke omstandigheden van de bewoners, zoals een hoge inboedelwaarde, kunnen bovenop dit certificaat andere beveiligingscertificaten worden behaald door zwaardere bouwkundige of elektronische maatregelen te treffen. Landelijk erkende bedrijven die zijn aangesloten bij de Stichting Kwaliteitsborging Preventie (zie bijlage 7 'contactpersonen') kunnen hierover adviseren.

Certificaat Veilig Complex (woongebouw en bouwblok) (C)

Dit certificaat is van toepassing op alle semi-privé en semi-openbare ruimten die bij een complex woningen behoren. Dit zijn bijvoorbeeld de gemeenschappelijke ruimten in een woongebouw (de ontsluiting, waaronder de centrale entree, liften, galerijen, portalen, niet tot individuele woningen behorende geveldelen, gemeenschappelijke bergingen, eventueel een in het bouwblok opgenomen parkeergarage) en de directe woonomgeving (tuinen, achterpaden, binnenterreinen, schuurtjes, gemeenschappelijk groen) bij een blok laagbouwoningen. Het zijn de binnen- en/of buitenruimten die tot de verantwoordelijkheid van de eigenaren of beheerders van het complex behoren.

Om het Certificaat Veilig Complex te halen moet aan twee voorwaarden worden voldaan, te weten:

- de collectieve delen van het complex voldoen aan de C-eisen;
- tenminste 60% van de woningen in het blok voldoen aan de eisen voor het Certificaat Veilige Woning.

Certificaat Veilige Omgeving (O)

Dit certificaat heeft betrekking op de openbare buitenruimten, inclusief hierin opgenomen elementen zoals straatmeubilair en haltes voor het openbaar vervoer. Het gaat bij het Certificaat Veilige Omgeving onder meer om voldoende openbare verlichting, veilige parkeerplaatsen en adequaat beheer. Bepalend is tot wiens verantwoordelijkheid het betreffende terrein behoort of in wiens eigendom het is. Is het de verantwoordelijkheid van de eigenaar van het bouwblok (bijvoorbeeld een woningbouwvereniging), dan behoort het tot het complex. Behoort het binnenterrein echter tot de openbare woonomgeving en is de gemeente verantwoordelijk, dan wordt het binnenterrein tot de woonomgeving gerekend en dient het aan die eisen te voldoen.

De grenzen van de woonomgeving vallen samen met het gebied waarvoor een aanvraag wordt ingediend en worden bepaald in overleg tussen aanvrager en keuringscommissie. In principe komt iedere omgeving die aan de eisen voldoet voor een certificaat in aanmerking. Vanzelfsprekend heeft het meer effect wanneer een groter gebied in één keer wordt aangepakt.

1.4. De procedure

Wie kan het keurmerk aanvragen?

Er is een verschil tussen initiatiefnemers en aanvragers. Iedereen kan het initiatief nemen tot een (betere) beveiliging van woningen, complexen en/of de woonomgeving: gemeenten, bewoners, ouderenorganisaties, verhuurders, eigenaren, verzekeraars, politie enzovoorts.

Het formeel aanvragen van één of meer certificaten is echter voorbehouden aan een beperkt aantal partijen:

- het Certificaat Veilige Woning: de eigenaar, verhuurder, beheerder of huurder van de betreffende woning(en). Als huurders het certificaat aanvragen verdient het wel aanbeveling de verhuurder vooraf toestemming te vragen om in of aan de woning maatregelen te treffen.
- het Certificaat Veilig Complex: de eigenaar of eigenaren van een complex (woongebouw of bouwblok); bijvoorbeeld een woningcorporatie, particuliere verhuurder, vereniging van eigenaren, of een beherende instantie die door de eigenaar gemachtigd is tot het beheren van het complex.
- het Certificaat Veilige Omgeving: de gemeente of degene die de omgeving in eigendom, beheer of erfpacht heeft.

Als het volledige keurmerk, of een of meerdere certificaten, wordt aangevraagd is samenwerking tussen verschillende partijen (bewoners, gemeente, een of meer verhuurders, openbare nutsbedrijven) noodzakelijk. De onderstaande procedure in stappen beschrijft een dergelijke aanpak, waarin moet worden vastgelegd aan welke eisen het project moet voldoen en welke partijen welk deel van de eisen voor hun rekening nemen. Er is onderscheid gemaakt in de procedure voor een Certificaat Veilige Woning en de procedure voor de twee andere certificaten en het gehele keurmerk.

De procedure voor het Certificaat Veilige Woning

De mogelijkheid om voor individuele woningen een certificaat af te geven kan in de politieregio's verschillend georganiseerd zijn. Na het geven van een advies wordt de woning gekeurd en (bij goedkeuring) wordt het certificaat afgegeven. De politie adviseert soms zelf, soms is er een speciaal preventieteam of er zijn samenwerkingsverbanden met bedrijven uit de regio. De betreffende politieregio's kunnen u hier meer over vertellen; zie bijlage 7 voor de contactpersonen. Uiteraard geldt overal hetzelfde eisenpakket.

De procedure in stappen voor het Certificaat Veilig Complex, het Certificaat Veilige Omgeving en het Politiekeurmerk Veilig Wonen*

- Als eerste stap neemt de aanvrager contact op met de politie in zijn/haar regio. De contactpersonen van de regio's vindt u in bijlage 7. De actuele stand van zaken is op te vragen bij het Nationaal Centrum voor Preventie.
- De politie wijst een adviseur aan - meestal is dit een speciaal hiervoor opgeleide (politie)functionaris - of verwijst naar een extern adviseur.
- In onderling overleg wordt bepaald welke eisenpakketten van toepassing zijn. Voor het volledige keurmerk zijn alle eisen voor woning, complex en woonomgeving van toepassing. Voor een certificaat geldt uiteraard alleen het voor dat onderdeel geldende eisenpakket.
- Eerst wordt aan de hand van de toetslijst (zie bijlage 1) binnen de verschillende deelpakketten (complex of woonomgeving) vastgesteld welke eisen niet van toepassing zijn. Een reden waarom een onderdeel niet van toepassing kan worden verklaard, is dat het niet in het betreffende complex of gebied voorkomt. De eis met betrekking tot liften bij flatgebouwen zonder lift is hiervan een voorbeeld.
- Aan alle overblijvende basiseisen moet worden voldaan. Aanvullende eisen worden voor het C- en het O-niveau aan het pakket toegevoegd als uit de geautomatiseerde analyse van de

bestaande (veiligheids)situatie blijkt dat de situatie ter plaatse daartoe aanleiding geeft. Voor het uitvoeren van deze veiligheidsanalyse is de Monitor Veilig Wonen beschikbaar. In paragraaf 2.1. en bijlage 4 wordt de Monitor toegelicht.

Op de toetslijst wordt tenslotte aangegeven uit welke basis- en aanvullende eisen het eisenpakket voor het plan bestaat. In de kolom 'opmerkingen' wordt hierbij aangegeven welke partij de maatregel zal uitvoeren en eventuele andere bijzonderheden (specificaties, termijn van uitvoering).

Bij onenigheid of in geval van twijfel over het eisenpakket beslist de regionale keurmerkcommissie/ regionale projectleider Veilig Wonen.

- De regionale keurmerkcommissie of de regionale projectleider Veilig Wonen beoordelen het plan en de toetslijst. De oplossingen (onder 'hoe') in het handboek zijn prestatie-eisen. Oplossingen die aantoonbaar tot hetzelfde preventieve effect leiden, komen eveneens in aanmerking voor een keurmerk. Dergelijke afwijkingen van het Handboek (alleen basiseisen) legt de projectleider voor aan de keurmerkcommissie en de landelijke dispensatiecommissie.
- Bij een positieve beoordeling verleent de regionale keurmerkcommissie of de projectleider Veilig Wonen een machtiging tot het voeren van de melding 'certificaat (of keurmerk) aangevraagd'. Deze machtiging is vastgelegd in een raamovereenkomst, een convenant, waarvan de veiligheidsanalyse deel uitmaakt. Bij problemen volgt nader overleg. Mocht de aanvrager het niet eens zijn met de beoordeling van zijn aanvraag dan bestaat voor hem een beroepsmogelijkheid bij het Nationaal Centrum voor Preventie.
Een voorbeeld-convenant is opgenomen in bijlage 6.
- Na het uitvoeren van de maatregelen gaat een onafhankelijk controleur na of alle maatregelen adequaat zijn uitgevoerd. In opdracht van het Nationaal Centrum voor Preventie worden regelmatig (steekproefsgewijze) controles uitgevoerd. De procedure voor een aanvraag van een keuring is opgenomen in bijlage 5.
- De regionale keurmerkcommissie verleent het certificaat of het volledige keurmerk.

Zie ook het schema op de volgende bladzijde.

Kosten van het keurmerk/certificaat

Voor de opleveringskeuring door een onafhankelijk inspectiebureau moet worden betaald, met name om de kosten van centrale keuring, registratie e.d. te dekken. Het advies van de politie is in beginsel gratis. Tarieven voor de keuringen kunnen worden opgevraagd bij het Nationaal Centrum voor Preventie.

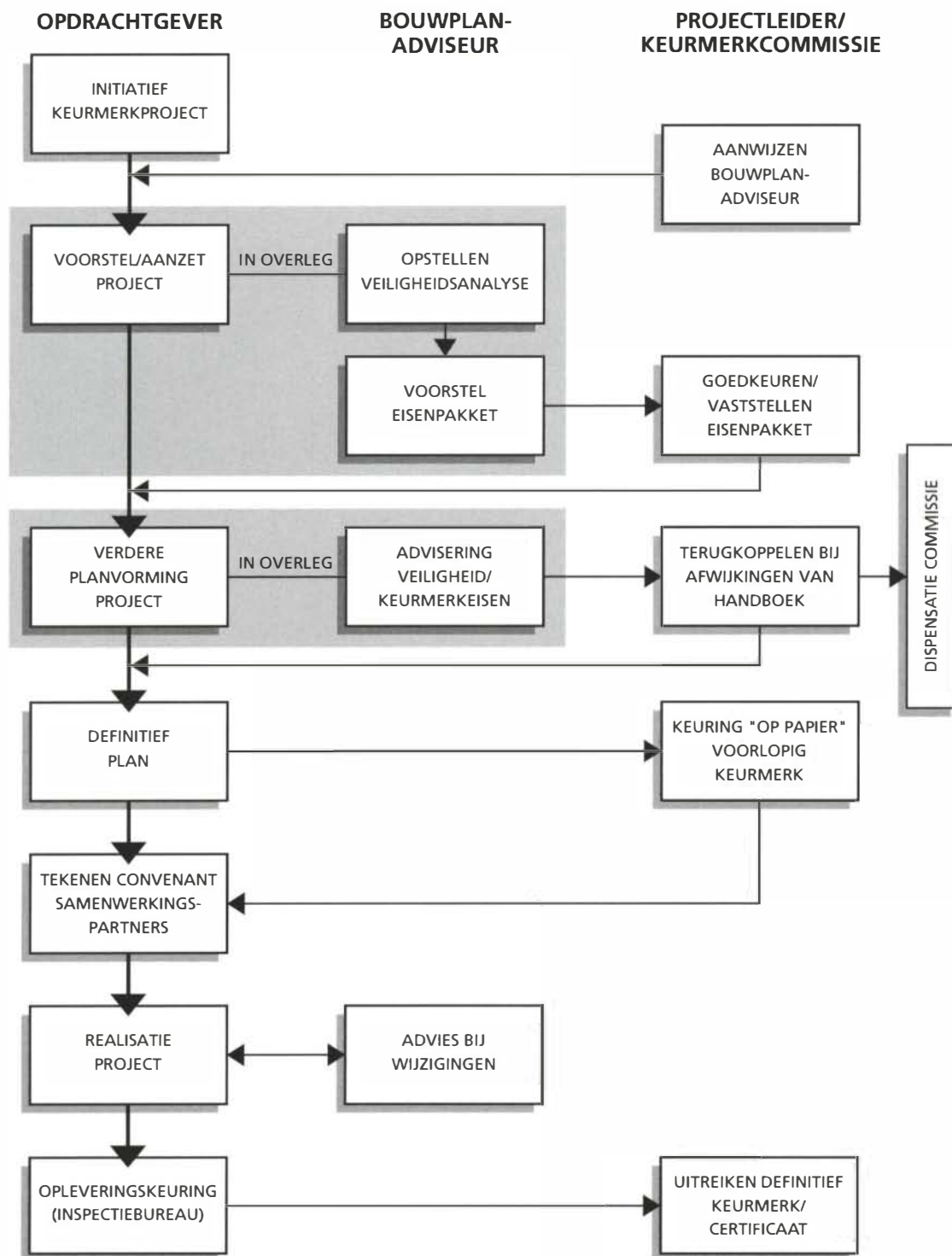
Soms zijn er ook kosten verbonden aan de afgifte van het Certificaat Veilige Woning. Hierover is informatie te verkrijgen bij de contactpersonen van de politieregio's.

Geldigheid van certificaten en keurmerk

Afgegeven certificaten of keurmerken zijn woninggebonden en vijf jaar geldig. Na vijf jaar moet worden gecontroleerd of nog steeds aan de van toepassing zijnde eisen wordt voldaan.

Stroomschema: procedures aanvraag Politiekeurmerk Veilig Wonen

Deel

2

De eisen

2 De eisen

**POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN®**

Deel 2: De eisen

- 2.1. Toelichting op de eisen
- 2.2. Prestatie-eisen Certificaat Veilige Woning (W)
- 2.3. Prestatie-eisen Certificaat Veilig Complex (C)
- 2.4. Prestatie-eisen Certificaat Veilige Omgeving (O)

Toelichting op de eisen

Ordering van de eisen

Om voor het volledige Politiekeurmerk Veilig Wonen® in aanmerking te komen moet op drie schaalniveaus aan de eisen zijn voldaan. Van 'binnen naar buiten' gaat het om de (individuele) woning, (de gemeenschappelijke delen in) het complex en de woonomgeving. De eisen zijn daarom geordend volgens deze drie niveaus. De afzonderlijke certificaten worden afgegeven als in voldoende mate aan de eisen op het betreffende schaalniveau wordt voldaan.

Binnen ieder schaalniveau zijn de eisen vervolgens geordend volgens het principe 'van buiten naar binnen': eerst de eisen buiten het complex of de woning, dan de entree, enzovoorts. Het eisenpakket volgt zo als het ware de bezoeker of de bewoner, op weg naar de woning.

Normbladen

De eisen op de verschillende niveaus zijn uitgewerkt in zogenaamde normbladen: één eis per normblad. U vindt op die normbladen steeds de prestatie-eis (wat) en de specificaties waarmee aan die eis kan worden voldaan (hoe).

Verder wordt vermeld op welke veiligheidsproblemen de maatregelen gericht zijn:

- inbraak woning
- inbraak gebouwen
- diefstal van/uit auto's
- diefstal vanaf de openbare weg
- (brom-)fietsendiefstal
- huisvredebreuk
- vandalisme
- buurtoverlast
- onveiligheidsbeleving
- brand
- openbare geweldpleging
- inbraak aan de woning gekoppelde garage of berging
- graffiti

Het normblad eindigt met de toetsingscriteria die aan de eis(en) ten grondslag liggen (zie hier-voor ook paragraaf 1.2. 'Waar komen de keurmerk-eisen vandaan'):

- aanwezigheid daders
- attractiviteit doelwit
- kwetsbaarheid doelwit
- sociale ogen
- zichtbaarheid
- betrokkenheid
- attractiviteit omgeving
- toegankelijkheid/vluchtwegen.

De eisen zijn zo geformuleerd, dat zij willen stimuleren tot creativiteit. Er zijn immers méér wegen die naar Rome leiden. De eisen zijn daarom verwoord als prestaties, in overeenstemming met de gangbare praktijk in de bouwwereld (zoals bijvoorbeeld het Bouwbesluit). Dit impliceert tevens een 'gelijkwaardigheidsclausule': oplossingen die afwijken van de oplossingen in het handboek (onder 'hoe') maar aantoonbaar tot hetzelfde preventieve effect leiden, komen eveneens in aanmerking (zie ook de procedures paragraaf 1.4.).

Basiseisen en aanvullende eisen

Ook op het gebied van beveiliging geldt: de ketting is zo sterk als de zwakste schakel. Zowel voor de certificaten woning, complex en omgeving als voor het volledige keurmerk geldt daarom dat aan alle basiseisen moet worden voldaan, uiteraard voor zover deze van toepassing zijn. Het gaat hier met name om eisen waarvoor een breed draagvlak bestaat vanwege de (door onderzoek of praktijkervaring aangetoonde) preventieve effecten.

Ten aanzien van de aanvullende eisen geldt, dat hieraan moet worden voldaan voor zover de lokale situatie daartoe aanleiding geeft. Bijvoorbeeld omdat uit een veiligheidsanalyse blijkt, dat bepaalde plekken, ruimten of objecten meer dan gemiddeld onveilig zijn en/of als meer dan gemiddeld onveilig worden ervaren. In dat geval is méér nodig dan alleen het realiseren van (preventieve) basiseisen. Welke aanvullende eisen van toepassing zijn wordt in onderling overleg vastgesteld door de betrokkenen bij de aanvraag voor het certificaat of keurmerk (zie ook paragraaf 1.4.).

Voor het advies van een woning is dit niet nodig. Het W-eisenpakket bestaat alleen uit basiseisen, zodat een veiligheidsanalyse op dit schaalniveau niet nodig is. Wel zijn aan veel van deze eisen nog adviezen toegevoegd. Deze bieden extra veiligheid in bepaalde omstandigheden of geven aanwijzingen voor de gebruiksvriendelijkheid van de oplossing.

Om het hele systeem inzichtelijk en hanteerbaar te maken, is in bijlage 1 zowel een korte als een meer uitgebreide toetslijst opgenomen. Daarnaast is een voorbeeld van een preventieadviesformulier opgenomen, waarmee op woningniveau aangegeven kan worden welke maatregelen getroffen moeten worden.

De veiligheidsanalyse

Hoe bepaal je nu of een object of ruimte meer dan gemiddeld onveilig is of als zodanig wordt ervaren? Hulpmiddelen daarvoor zijn de eigen waarneming, fysieke situatie in de buurt, de mutatiegraad, lokale criminaliteitscijfers en gegevens over gevoelens van onveiligheid (te achterhalen via een enquête onder buurtbewoners). De Monitor Veilig Wonen is een computerprogramma dat speciaal is ontwikkeld om een veiligheidsanalyse uit te voeren, door de gegevens over veiligheid in de buurt te verwerken tot een advies voor het pakket van eisen. De Monitor is bedoeld om het uitvoeren van de veiligheidsanalyse te vergemakkelijken, te uniformeren en te objectiveren.

De Monitor begeleidt de aanvrager stap voor stap. Na het invoeren van administratieve gegevens over de buurt, criminaliteitscijfers en de oordelen van bewoners en professionals geeft de Monitor een advies over de (aanvullende) eisen waaraan moet worden voldaan. Deze eisen leiden gezamenlijk tot een verbetering van de veiligheidssituatie. Een bestelkaart voor de Monitor Veilig Wonen is bij het handboek gevoegd en in bijlage 4 is een toelichting gegeven op het werken met dit instrument.

2.2 Woning (W)

**POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN[®]**

Prestatie-eisen Certificaat Veilige Woning (W)

- W1 Deuren; inbraakwerendheid en zichtbaarheid (basiseis)**
- W2 Ramen en ventilatie-openingen; inbraakwerendheid (basiseis)**
- W3 Kelderramen, luiken en lichtkoepels; inbraakwerendheid (basiseis)**
- W4 Opklimbaarheid (basiseis)**
- W5 Deuren; verlichting (basiseis)**
- W6 Rookmelders (basiseis)**
- W7 Voorlichting en informatie (basiseis)**

Deuren; inbraakwerendheid en zichtbaarheid**Wat**

Alle bereikbare deuren die toegang geven tot de woning zijn voldoende inbraakwerend en vanuit de woning is zicht mogelijk op de (openbare) ruimte waaraan de toegangsdeur van de woning is gelegen.

Hoe

- er wordt een door een erkend keuringsinstituut op basis van de NEN 5096/BRL 3104 (inbraakvertraging van minimaal drie minuten) geteste en goedgekeurde combinatie van producten toegepast, dan wel een voorziening die op grond van internationale normering aan gelijke of hogere eisen blijkt te voldoen. Een actuele lijst van deze producten/combinaties is bijgevoegd in bijlage 2.
- alle bovengenoemde voorzieningen zijn toegepast en gemonteerd volgens de in bijlage 2 opgenomen montagevoorschriften;
- bij eventuele deurruiten is binnenbeglazing toegepast of buitenbeglazing met maatregelen tegen het verwijderen van glaslatten, bijvoorbeeld door bevestiging met tegen uitdraaien beveiligde schroeven en/of met hechtende kit.
- vanuit de woning kan de bewoner zien wie voor de deur staat door een gunstige positie van ramen of door de toepassing van een deurruit of deurspion. De spion is aangebracht op circa 1,5 meter vanaf de vloer.
- bij elke bereikbare deur is normblad W5 'Deuren; verlichting' van toepassing.

Toelichting

Deze eis is van toepassing op deuren op de begane grond (zowel eengezinswoningen als flats) en balkondeuren, indien deze door opklimming bereikbaar zijn volgens de NEN 5087. 'Bereikbaarheid' en 'opklimbaarheid' zijn toegelicht in normblad W4 'Opklimbaarheid' en verder uitgewerkt in bijlage 3. Deze eis geldt ook voor garages of bergingen als deze toegang geven tot de woning. Als er geen goedgekeurde produktcombinatie voor de garagedeur beschikbaar is, dient de binnendeur naar de woning inbraakwerend te worden uitgevoerd. De voorkeur gaat echter uit naar het inbraakwerend maken van de garagedeur.

Veiligheidsproblemen

inbraak woning
inbraak aan de woning gekoppelde garage
of berging
onveiligheidsbeleving

Criteria

toegankelijkheid

Vervolg W1

Advies en aanbevelingen

- Kwaliteit van de deur en het kozijn

Controleer de kwaliteit van de te beveiligen deuren en kozijnen. Zijn deze van een slechte kwaliteit dan is het vaak niet mogelijk om te voldoen aan de norm van drie minuten inbraakvertraging, ook al wordt een goede combinatie van producten toegepast.

- Cilinders en veiligheidsbeslag

Een niet goed beveiligde cilinder kan worden afgebroken. Getest veiligheidsbeslag verkleint de kans op afbreken. Extra beveiliging biedt het toepassen van een cilinder met een doorboorbeveiliging en het toepassen van veiligheidsbeslag met een kerntrekbeveiliging.

- Flipperen en hengelen

Flipperen of hengelen is het van buitenaf of via een opening in de deur (brievenbus/luikje) openen van de dagschoot. Als de deur op slot is (nachtschoot) heeft flipperen of hengelen geen effect. Maatregelen tegen flipperen en hengelen zorgen ervoor dat een deur niet eenvoudig is te openen als bewoners de deur niet afsluiten. Dit is bijvoorbeeld aan te raden als er regelmatig op deze wijze wordt ingebroken.

Flipperen komt voornamelijk voor bij naar binnen draaiende deuren (voor deur). Voorzieningen ter voorkoming van flipperen zijn een anti-inbraakstrip ter plaatse van het slot, of een slot met dagschootvergrendeling of een automatische nachtschootuitwerper.

Om hengelen te voorkomen moeten beweegbare openingen (brievenbus, 'praatluikje', kattenluikje, etc.) zo zijn beveiligd of geplaatst dat het slot niet bereikbaar is.

- Bedienbaarheid

Een gebruiksvriendelijke bedienbaarheid zorgt ervoor dat bewoners het aangebrachte hang- en sluitwerk ook gemakkelijk kunnen gebruiken. Dit speelt zeker bij ouderen en gehandicapten. Zie hiervoor ook het Seniorenlabel.

Deuren zijn door de bewoners gemakkelijk te bedienen, als:

- hoofd- en bijzetsloten gelijksluitend zijn (denk ook aan bergingdeuren);
- er zo min mogelijk sluitpunten zijn;
- hendels, hoofd- en bijzetsloten eenvoudig en licht te bedienen zijn (bijvoorbeeld door de toepassing van seniorensloten);
- sluitpunten op bereikbare hoogte geplaatst zijn, bij voorkeur tussen de 0,9 meter en 1,2 meter hoogte;
- de voor deur is voorzien van een kierstandhouder. Aan te bevelen is dat de kierstandhouder ook van buiten met een sleutel kan worden geopend als bijvoorbeeld hulp verleend moet worden;
- er gebruik gemaakt wordt van zogenaamde T-koppelingen, waardoor een cilinder van buiten kan worden geopend als de sleutel aan de binnenzijde in het slot zit.

- Zichtbaarheid

De zichtbaarheid vanuit de woning kan verder worden verbeterd doordat:

- het zicht op de entree van de woning vanaf de openbare weg niet weggenomen wordt door bomen, struiken, schuurtjes, schuttingen of andere obstakels.

- Bergingen, garages en schuurtjes

De inbraakwerendheid van deuren in bergingen, garages en schuurtjes die geen toegang geven tot de woning, is geregeld in het normblad C9 'Bergingen, schuren of garages; deuren'

Ramen en ventilatie-openingen; inbraakwerendheid

Wat

Bereikbare ramen en ventilatie-openingen die toegang tot de woning kunnen geven zijn voldoende inbraakwerend.

Hoe

- aan ramen waarvan een van de dagmaten kleiner of gelijk aan 150 mm is worden geen eisen gesteld;
- bij beweegbare ramen met een dagmaat groter dan 150 mm wordt:
 - een door een erkend keuringsinstituut op basis van de NEN 5096/BRL 3104 (inbraakvertraging van minimaal drie minuten) geteste en goedgekeurde combinatie van producten toegepast, dan wel een voorziening die op grond van internationale normering aan gelijke of hogere eisen blijkt te voldoen (zie bijlage 2),
 - óf;
 - de beweegbaarheid opgeheven, door het vastschroeven van het raam in het kozijn, met schroeven van minimaal 60 mm die om de 25 cm zijn aangebracht,
 - óf;
 - een op basis van de NEN 5096/BRL 3104 (inbraakvertraging van minimaal drie minuten) geteste en goedgekeurde doorklimbeveiliging toegepast (zoals een barrièrestang of rekwerk, zie bijlage 2); de maaswijdte mag niet meer dan 150 mm bedragen.
- bij ventilatieramen (bovenlichten, WC- en badkamerraampjes) met één dagmaat groter dan 150 mm, is het in plaats van de genoemde opties bij de beweegbare ramen, mogelijk om:
 - ventilatieroosters toe te passen die qua constructie en montage bestand zijn tegen forceren en verwijderen,
 - óf;
 - een valraam toe te passen dat, met een deugdelijk gemonteerde en doorlopende valbeugel, beveiligd is tegen forceren en zich dus niet leent voor inklimming.
- beweegbare en vaste ramen met een dagmaat groter dan 150 mm en een oppervlakte van minder dan 1,5m² hebben binnenbeglazing of buitenbeglazing met maatregelen tegen het verwijderen van de glaslaten.
- alle bovengenoemde voorzieningen zijn toegepast en gemonteerd volgens de in bijlage 2 opgenomen montagevoorschriften.

Veiligheidsproblemen

inbraak woning
inbraak aan de woning gekoppelde garage
of berging
onveiligheidsbeleving

Criteria

toegankelijkheid

Vervolg W2

Toelichting

Deze eis geldt ook voor ramen van aan de woning gekoppelde garages, schuren en bergingen die toegang geven tot die woning.

Advies en aanbevelingen

- **Kwaliteit van het raam en het kozijn**

Controleer de kwaliteit van de te beveiligen ramen en kozijnen. Zijn deze van een slechte kwaliteit dan is het vaak niet mogelijk om te voldoen aan de norm van drie minuten inbraakvertraging, ook al wordt een goede combinatie van producten toegepast.

- **Bedienbaarheid**

Een gebruiksvriendelijke bedienbaarheid zorgt ervoor dat bewoners het aangebrachte hang- en sluitwerk ook gemakkelijk kunnen gebruiken. Dit speelt zeker bij ouderen en gehandicapten een rol. Zie hiervoor ook het Seniorenlabel.

Ramen zijn door de bewoners gemakkelijk te bedienen, als:

- sloten gelijksluitend zijn;
- er zo min mogelijk sluitpunten zijn;
- hendels en sloten eenvoudig en licht te bedienen zijn;
- sluitpunten op bereikbare hoogte geplaatst zijn, bij voorkeur tussen de 0,9 meter en 1,2 meter hoogte. Met name de bediening van bovenlichten verdient aandacht.

- **Inbraakwerendheid van ramen in bergingen, schuren en garages die geen toegang geven tot de woning is geregeld in het normblad C10 'Bergingen, schuren of garages; ramen'**

Kelderramen, luiken en lichtkoepels; inbraakwerendheid

Wat

Kelderramen, luiken en lichtkoepels die toegang tot de woning kunnen geven zijn voldoende inbraakwerend.

Hoe

- kelderramen en luiken beneden het grondoppervlak zijn onbereikbaar gemaakt met afsluitbare roosters, bijvoorbeeld door een hangslot onder het rooster of met beugels in de lichtschaft.
- kelderramen en/of luiken op of boven het grondoppervlak worden als bereikbaar beschouwd en moeten daarom beveiligd zijn volgens de eisen van normblad W2 'Ramen en ventilatie-openingen; inbraakwerendheid'.
- niet beweegbare lichtkoepels:
 - zijn bevestigd met beveiligde schroeven en/of moeren,
- **óf**
 - zijn ingeplakt in de dakbedekking (om afnemen te voorkomen);
- beweegbare lichtkoepels (bijvoorbeeld met een ventilatiestand):
 - zijn voorzien van een op basis van de NEN 5096/BRL 3104 (inbraakvertraging van minimaal drie minuten) geteste en goedgekeurde door klimbeveiliging (zoals een barrièrestang of rekwerk, zie bijlage 2). De maaswijdte mag niet meer dan 150 mm bedragen.

Veiligheidsproblemen

inbraak woning

Criteria

toegankelijkheid

Deuren; verlichting

Wat

Vanuit openbaar gebied of andere woningen zichtbare en bereikbare deuren zijn zodanig verlicht, dat het inbrekers afschrikt en de gebruiksvriendelijkheid voor bewoners en bezoekers verhoogt.

Deze eis is van toepassing op deuren op de begane grond (zowel eengezinswoningen als flats) en (balkon)deuren op de eerste verdieping, indien deze door opklimming bereikbaar zijn volgens de NEN 5087 en er geen (openbare) verlichting is op de begane grond. Voor een toelichting op 'bereikbaarheid' en 'opklimbaarheid' zie normblad W4 en bijlage 3.

Hoe

- bij zij- en achterdeuren op de begane grond is een buitenlamp gemonteerd.
- bij (balkon)deuren op de eerste verdieping is een buitenlamp gemonteerd, indien de deur door opklimming bereikbaar is en er geen verlichting is op de begane grond.
- als de entree van de woning (voor deur) in een nis, portiek of onder een overkapping ligt is er een buitenlamp gemonteerd. De voorkeur gaat uit naar een vandalismebestendig armatuur met een schemerschakelaar.
- als meerdere deuren in een gevelvlak aanwezig zijn kan volstaan worden met een centraal aangebrachte buitenverlichting, mits er geen verspringingen in de gevel zitten;
- als ter plaatse van de betreffende zij-, achter- en balkondeuren (gemeten aan de gevel) wordt voldaan aan de eisen van normblad O1 (openbare verlichting) of aan de eis voor verlichting van de galerij (normblad C4 'Verlichting gemeenschappelijke ruimten') is deze eis niet van toepassing.

Advies en aanbevelingen

- het monteren van een buitenlamp is ook aan te raden bij de voor deur/entree van de woning, zowel op de begane grond als op een galerij. Verlichting bij de voor deur is sociaal veilig en gebruiksvriendelijk, doordat bezoekers zichtbaar en herkenbaar zijn zowel vanuit de omgeving als de woning. Het zicht moet daarbij niet worden weggenomen door bomen, struiken, schuurtjes, hekwerken en dergelijke.
- als de afstand tussen de schuur en de achtergevel beperkt is, kan ook een lamp op de schuur voldoende licht geven bij de deur.
- als de lamp nog moet worden aangebracht gaat de voorkeur uit naar een vandalismebestendig armatuur met een schemer- of bewegingsschakelaar.
- bij voorkeur worden lampen op een hoogte van 2,7 meter opgehangen.

Veiligheidsproblemen

inbraak woning
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid

Rookmelders

Wat

Bewoners worden tijdig gealarmeerd als er rook ontstaat.

Hoe

- op een centrale plaats op iedere verdieping met slaapvertrekken (meestal in de hal of overloop) is minimaal één rookmelder geplaatst;
- indien de rookmelder nog geplaatst moet worden is deze voorzien van het Goedmerk van het Keurmerkinstituut Konsumentenprodukten,

Advies en aanbevelingen

- in de buurt van een HR-ketel of een keuken is het aan te raden een CO₂-melder toe te passen.
- een rookmelder die is aangesloten op het lichtnet wordt aanbevolen (hogere betrouwbaarheid door gegarandeerde voeding), maar is niet verplicht. Rookmelders op lichtnet moeten voorzien zijn van een back-up batterij in verband met elektriciteitsbranden en kortsluiting.
- volg de instructies en montagevoorschriften bij de rookmelders voor de plaats en manier van ophangen.

Veiligheidsproblemen

brand

Criteria

toegankelijkheid/vluchtwegen

Voorlichting en informatie

Wat

Bewoners van beveiligde woningen worden voorgelicht over veilig gedrag.

Hoe

- bij het Certificaat Veilige Woning ontvangen de bewoners (schriftelijk) informatie- en voorlichtingsmateriaal, waarin aandacht wordt besteed aan een goed gebruik van de aangebrachte voorzieningen. Daarbij wordt tevens aandacht besteed aan sleutelbeheer en aan vluchtroutes in geval van brand.

Advies en aanbevelingen

- Voorlichtingsbijeenkomst

Het organiseren van een voorlichtingsbijeenkomst voor de bewoners van beveiligde woningen is aanbevolen, maar niet verplicht.

- Risicoklasse-indeling

Het Certificaat Veilige Woning heeft alleen betrekking op een inbraakwendendheid van drie minuten en is vijf jaar geldig.

Op basis van de risicoklasse-indeling van het Nationaal Centrum voor Preventie kan bepaald worden of dit beveiligingsniveau past bij de inboedelwaarde van de bewoners.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
inbraak woning
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving
brand

Criteria

betrokkenheid
attractiviteit

2.3 Complex (C)

**POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN[®]**

2.3. Prestatie-eisen Certificaat Veilig Complex (C)

- C1 Entreepartij woongebouw; toegang en verlichting (basiseis)**
- C2 Entree-hal woongebouw; detaillering (aanvullende eis)
- C3 (Toegangs)deuren gemeenschappelijke ruimten (basiseis)**
- C4 Verlichting gemeenschappelijke ruimten (basiseis)**
- C5 Liften (basiseis)**
- C6 Galerijen/interne corridors; afsluitbaarheid en compartimentering (aanvullende eis)
- C7 Balkons (aanvullende eis)
- C8 Collectief bergingencomplex; ontsluiting en omvang (aanvullende eis)
- C9 Bergingen, schuren of garages; deuren (basiseis)**
- C10 Bergingen, schuren of garages; ramen (basiseis)**
- C11 Bergingen, schuren of garages; verlichting (aanvullende eis)
- C12 Collectieve fietsenstalling (basiseis)**
- C13 Parkeergarages, behorend bij het complex (aanvullende eis)
- C14 Collectieve parkeerterreinen in de open lucht (aanvullende eis)
- C15 Achterpaden (basiseis)**
- C16 Binnenterreinen (aanvullende eis)
- C17 Erfafscheidingen (aanvullende eis)
- C18 Poorten of toegangshekken (aanvullende eis)
- C19 Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti complex (aanvullende eis)
- C20 Voorzieningen in het complex (aanvullende eis)
- C21 Toezicht complex (aanvullende eis)
- C22 Beheerplan complex (basiseis)**

Entreepartij woongebouw; toegang en verlichting

Wat

De entree is uitnodigend voor bewoners en bezoekers, maar niet voor onbevoegden. Het ontsluitingssysteem biedt bewoners de mogelijkheid elkaar te (her-)kennen.

Hoe

- de entree van een woongebouw ligt in het zicht van het openbare gebied;
- de gemeenschappelijke entree van het woongebouw is voorzien van:
 - een deur die voldoet aan de volgende specificaties:
 - * zelfsluitend;
 - * er is een voorziening om flipperen te voorkomen;
 - * deuren kunnen vanaf de binnenkant - zonder sleutel of ander voorwerp - worden geopend, bij voorkeur met een ovale of driekantige knop;
 - * de buitenkant van de deur heeft geen deurkruk, dat wil zeggen heeft een knopschild en een niet-beweegbare deurknop;
 - * er is helder, doorzichtig (draad-)glas in de deur aangebracht;
 - * is zowel van buitenaf als vanuit de woningen te bedienen;
 - een bellenbord bij/naast de deur;
 - een intercom of videofoon;
 - verlichting bij de deur.

Voor de entreehal gelden de volgende eisen:

- verlichting die voldoet aan de specificaties van normblad C4 (Verlichting gemeenschappelijke ruimten).

Advies en aanbevelingen

- Het is wenselijk dat de afsluitbare deur zoveel mogelijk aan de buitenzijde van het gebouw ligt. Bij voorkeur is er geen niet-afsluitbare voorhal.
- Een inbraakstrip, een slot met dagschootblokkering of een slot met een automatische nachtschootuitwerper kan als flipperbeveiliging worden toegepast.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving
vandalisme
buurtoverlast

Criteria

toegankelijkheid
zichtbaarheid
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Entree-hal woongebouw; detaillering

Wat

De entree-hal is overzichtelijk en werpt drempels op tegen vandalisme.

Hoe

de entreehal is voorzien van:

- glas, zodat daglicht kan binnenkomen en van buitenaf zichtbaar is wat binnen gebeurt;
- betegelde wanden en vloeren (in verband met schoonmaken en onderhoud);
- doorwerppostkasten, die aan de binnenkant zijn voorzien van een afgeschuinde bovenkant (hellingshoek minimaal 30°) of postkasten die buiten in de nabijheid van de entree zijn aangebracht;
- goede bewegwijzering, een heldere aanduiding van verdiepings- en huisnummer.

Veiligheidsproblemen

onveiligheidsbeleving
vandalisme
buurtoverlast

Criteria

zichtbaarheid
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

(Toegangs)deuren gemeenschappelijke ruimten

Wat

De (toegangs)deuren van gemeenschappelijke (verkeers)ruimten in het woongebouw zijn zelfsluitend en beveiligd tegen 'flipperen'. Zij bieden bij brand een veilige vluchtweg.

Hoe

- deuren zijn zelfsluitend;
- er is een voorziening om flipperen te voorkomen;
- deuren kunnen vanaf de binnenkant - zonder sleutel of ander voorwerp - worden geopend, bij voorkeur met een ovale of driekantige knop;
- de buitenkant van de deur heeft geen deurkruk, maar een niet-beweegbare deurknop;
- er is helder, doorzichtig (draad-)glas in de deur aangebracht.

Toelichting

Deze eis is van toepassing op deuren in het woongebouw die toegang geven tot het collectieve bergingencomplex (zie C8), de parkeergarage (zie C13), de collectieve fietsenstalling (zie C12), het noodtrappenhuis of deuren die gebruikt worden om een woongebouw of bergingencomplex te compartimenteren. Compartimentering is alleen nodig als C6 'Galerijen/interne corridors; afsluitbaarheid en compartimentering' van toepassing is.

Advies en aanbevelingen

- In verband met het intact laten van vluchtroutes verdient het aanbeveling om - als op dit onderdeel maatregelen getroffen moeten worden - contact op te nemen met de plaatselijke brandweer.
- Als flipperbeveiliging kan worden toegepast een inbraakstrip, een slot met dagschootblokkering of een slot met een automatische nachtschootuitwerper. Bij de toegangsdeur van bergingcomplexen wordt een van laatste twee opties aangeraden, omdat een inbraakstrip door stoten hier relatief snel beschadigd raakt.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving

Criteria

toegankelijkheid

Verlichting gemeenschappelijke ruimten

Wat

Gemeenschappelijke ruimten in het complex zijn goed verlicht.

Hoe

- er is sprake van heldere, niet verblindende en gelijkmatige verlichting over de gehele oppervlakte van de ruimte, met een verlichtingssterkte van minimaal 60 Lux op 1 meter boven de vloer gemeten.

Toelichting

Deze eis is van toepassing op alle gemeenschappelijke verkeersruimten in het gebouw, zoals de entree (C1), hallen, (bergings-)gangen (C8), corridors, lift (C5), (nood)trappenhuizen en de collectieve fietsenstalling (C12).

Voor buitengalerijen en de daaraan gelegen woningentrees geldt dat deze gelijkmatig en goed verlicht moeten zijn (met wit licht, RA waarde >60).

Advies en aanbevelingen

- Indien (extra) lichtpunten worden aangebracht zijn vandalismebestendige armaturen aanbevolen.
- Uit energiebesparingsoogpunt is verlichting met een bewegingsmelder soms mogelijk, bijvoorbeeld in de collectieve fietsenstalling of in het noodtrappenhuis. Het niveau van verlichting moet bij een bewegingsmelder gelijk zijn.

Veiligheidsproblemen

inbraak woning/berging
onveiligheidsbeleving
vandalisme
brand
buurtoverlast

Criteria

toegankelijkheid
zichtbaarheid
betrokkenheid

Liften

Wat

Liften in het woongebouw zijn sociaal veilig en goed verlicht.

Hoe

- een lift is voorzien van:
 - een vandalismebestendige spiegel tegen de achterwand van de lift (tussen 1,0 en 1,8 meter);
 - een communicatie- en/of alarmvoorziening;
 - verlichting die voldoet aan de specificaties van normblad C4 'Verlichting gemeenschappelijke ruimten'.

Toelichting

Indien een lift rondom voorzien is van glas is de eis voor de spiegel niet van toepassing.

Veiligheidsproblemen

onveiligheidsbeleving
vandalisme
buurtoverlast

Criteria

toegankelijkheid
zichtbaarheid
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Galerijen/interne corridors; afsluitbaarheid en compartimentering

Wat

Galerijen en/of interne corridors zijn gecompartmenteerd.

Hoe

- het woongebouw wordt onderverdeeld in compartimenten die ieder niet meer dan 20 woningen bevatten, bijvoorbeeld doordat, vanuit de lift of het trapportaal gerekend, aan weerszijden van een galerij of corridor maximaal 10 woningen aan elke zijde liggen;
- elk compartiment heeft een toegangsdeur die voldoet aan de specificaties van normblad C3 'Toegangsdeuren gemeenschappelijke ruimten'.

Advies en aanbevelingen

- In verband met het intact houden van vluchtroutes verdient het aanbeveling om bij compartimenteringsplannen de plaatselijke brandweer te betrekken.

Veiligheidsproblemen

inbraak woning
vandalisme
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving

Criteria

toegankelijkheid
zichtbaarheid
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Balkons

Wat

Balkons werpen een drempel op tegen woninginbrekers.

Hoe

- balustrades en hekken zijn van een doorzichtig materiaal of constructie zodat zicht op de openbare ruimte mogelijk is;
- balkons zijn van elkaar gescheiden, of zodanig geconstrueerd dat het niet mogelijk is om van het ene balkon naar het andere te klimmen. Tussen de balkons zijn balkonscheidingen aangebracht van minimaal 1,8 meter hoog. Deze bieden geen opstapjes of handgrepen voor overklimming of buitenlangs klimmen.

Advies en aanbevelingen

- Het verdient aanbeveling om - als op dit onderdeel maatregelen getroffen moeten worden - contact op te nemen met de plaatselijke brandweer.
- Om buitenlangs klimmen te voorkomen kan een gladde plaat, zonder handgrepen e.d., van minstens 1,2 meter breed bij de balkonscheiding in de balustrade een oplossing zijn. Deze plaat moet minstens 1,8 meter hoog zijn, maar bij voorkeur de volledige hoogte van de verdieping hebben.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

toegankelijkheid
kwetsbaarheid doelwit

Collectief bergingencomplex; ontsluiting en omvang

Wat

Een collectief bergingencomplex of -cluster heeft een ontsluitingssysteem dat zowel praktisch is als sociaal veilig.

Hoe

- het complex omvat maximaal 50 individuele bergingen, of is onderverdeeld in clusters die ieder niet meer dan 50 individuele bergingen omvatten; eigenaren/gebruikers van de bergingen hebben alleen toegang tot het eigen compartiment;
- het complex of elke cluster binnen het complex is afgesloten door een eigen toegangsdeur, die voldoet aan de specificaties van normblad C3 'Toegangsdeuren gemeenschappelijke ruimte';
- het complex of de cluster is voorzien van rechte ontsluitingsgang(en), dus zonder bochten, knikken of nissen. Als geen rechte ontsluitingsgangen mogelijk zijn wordt door het toepassen van slagvaste, halfronde spiegels en/of het onthoeken van gangen een overzichtelijke ontsluiting gerealiseerd;
- de verlichting voldoet aan de specificaties van normblad C4 'Verlichting gemeenschappelijke ruimten';
- als de bergingenvoorziening niet aan deze eisen voldoet moeten er aanvullende maatregelen worden genomen voor toezicht en beheer (bijvoorbeeld elektronisch sleutelbeheer, cameracontrole vanuit portiersloge, etc.);
- de toegangsdeur van het bergingencomplex bevindt zich op maaiveld, ligt in het zicht en is voorzien van verlichting.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid
attractiviteit

Bergingen, schuren of garages; deuren

Wat

Deuren van bergingen (waaronder kelderboxen), schuren of garages (met uitzondering van eventuele kanteldeuren), die bereikbaar zijn via de gemeenschappelijke ruimte (zoals een berginggang) in een complex of vanaf de (semi-)openbare ruimte, zijn voldoende inbraakwerend.

Hoe

- er wordt een door een erkend keuringsinstituut op basis van de NEN 5096/BRL 3104 (inbraakvertraging van minimaal drie minuten) geteste en goedgekeurde combinatie van producten toegepast of een voorziening die op grond van internationale normering of objectieve manuele beproeving aan gelijke of hogere eisen blijkt te voldoen. Bijlage 2 bevat een actuele lijst van deze producten/combinaties;
- alle bovengenoemde voorzieningen zijn toegepast en gemonteerd volgens de in bijlage 2 opgenomen montagevoorschriften;
- bij eventuele deurruiten is binnenbeglazing toegepast. Deurruiten met buitenbeglazing en andere vlakvullingen met een dagmaat van meer dan 150 mm zijn bevestigd met beveiligde schroeven en/of met hechtende kit.

Toelichting

Deze eis is zowel van toepassing op bergingen, schuren en garages in een bergingencomplex als bergingen, schuren en garages die 'losstaand' zijn. Niet alle aanbouwsels en schuren in particuliere tuinen hoeven inbraakwerend te zijn. Het gaat hierbij om de bergingen waarin attractieve goederen (zoals (brom-)fietsen en gereedschap) worden bewaard.

Om het Certificaat Veilig Gebouw te behalen moeten minimaal 60% van de 'vrijstaande' particuliere bergingen in het complex inbraakwerend zijn.

Indien het mogelijk is om via de berging, schuur of garage in de woning te komen wordt deze als een onderdeel van de woning beschouwd (W-eisen).

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving

Criteria

toegankelijkheid
attractiviteit

Bergingen, schuren of garages; ramen

Wat

Ramen van bergingen (kelderboxen), schuren of garages die bereikbaar zijn via de gemeenschappelijke ruimte in een complex of vanaf de (semi-)openbare ruimte, zijn voldoende inbraakwerend.

Hoe

- aan ramen waarvan een van de dagmaten kleiner of gelijk aan 150 mm is worden geen eisen gesteld;
- bij beweegbare ramen met een dagmaat groter dan 150 mm wordt:
 - een door een erkend keuringsinstituut op basis van de NEN 5096/BRL 3104 (inbraakvertraging van minimaal drie minuten) geteste en goedgekeurde combinatie van producten toegepast, dan wel een voorziening die op grond van internationale normering aan gelijke of hogere eisen blijkt te voldoen (zie bijlage 2),
óf;
 - de beweegbaarheid opgeheven, door het vastschroeven van het raam in het kozijn, met schroeven van minimaal 60 mm die om de 25 cm zijn aangebracht,
óf;
 - een op basis van de NEN 5096/BRL 3104 (inbraakvertraging van minimaal drie minuten) geteste en goedgekeurde doorklimbeveiliging toegepast (zoals een barrièrestang of rekwerk, zie bijlage 2); de maaswijdte mag niet meer dan 150 mm bedragen.
- bij ventilatieramen (bovenlichten) met één dagmaat groter dan 150 mm, is het in plaats van de genoemde opties bij de beweegbare ramen, mogelijk om:
 - ventilatieroosters toe te passen die qua constructie en montage bestand zijn tegen forceren en verwijderen,
óf;
 - een valraam toe te passen dat, met een deugdelijk gemonteerde en doorlopende valbeugel, beveiligd is tegen forceren en zich dus niet leent voor inklimming.
- beweegbare en vaste ramen met een dagmaat groter dan 150 mm en een oppervlakte van minder dan 1,5m² hebben binnenbeglazing of buitenbeglazing met maatregelen tegen het verwijderen van de glaslaten.
- alle bovengenoemde voorzieningen zijn toegepast en gemonteerd volgens de in bijlage 2 opgenomen montagevoorschriften.

Toelichting

Deze eis is zowel van toepassing op bergingen, schuren en garages in een bergingcomplex als bergingen, schuren en garages die 'losstaand' zijn. Indien het mogelijk is om via de berging, schuur of garage in de woning te komen worden deze als een onderdeel van de woning beschouwd (W-eisen).

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving

Criteria

toegankelijkheid
attractiviteit

Bergingen, schuren of garages; verlichting

Wat

Bergingen, schuren of garages die bereikbaar zijn vanaf de (semi)-openbare ruimte zijn aan de buitenzijde zodanig verlicht dat het inbrekers afschrikt en de gebruiksvriendelijkheid verhoogt.

Hoe

- bij de toegangsdeur van de berging, schuur of garage, is een buitenlamp gemonteerd. Als de lamp nog moet worden aangebracht is een vandalismebestendig armatuur aanbevolen;
- als meerdere deuren in een gevelvlak aanwezig zijn kan volstaan worden met een centraal aangebrachte buitenverlichting, mits er geen verspringingen in de gevel zitten;
- als ter plaatse van de betreffende garage- en bergingsdeuren (gemeten aan de gevel) wordt voldaan aan de eisen van normblad O 1 (openbare verlichting) is deze eis niet van toepassing.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid
attractiviteit

Collectieve fietsenstalling

Wat

Er is een inbraakveilige en goed verlichte collectieve stallingsvoorziening, met voldoende stallingsplaatsen.

Hoe

- het aantal stallingsplaatsen is in overeenstemming met het aantal woningen of bewoners van het complex;
- voor de stalling wordt voor wat betreft deuren, ramen en verlichting voldaan aan de prestaties zoals beschreven in de normbladen C3 'Toegangsdeuren gemeenschappelijke ruimten', C4 'Verlichting gemeenschappelijke ruimten' en C10 'Bergingen, schuren en garages; ramen';

Advies en aanbevelingen

- Door het houden van een enquête kan worden nagegaan hoeveel mensen hun fiets buiten stallen, maar dit liever binnen zouden doen. Dit geeft aan hoeveel stallingsplaatsen nodig zijn.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
(brom-)fietsendiefstal
vandalisme
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid
attractiviteit

Parkeergarages, behorend bij het complex

Wat

De parkeergarage is sociaal veilig en goed beheerbaar.

Hoe

- de garage is afgesloten en alleen door bevoegden (bewoners/sleutelkaarthouders) te openen;
- de parkeergarage voldoet aan minimaal de volgende eisen uit de z.g. ESPA-toetslijst (European Standard Parking Award):
 - de doorrijhoogte is minimaal 1,9 meter;
 - de verlichting voldoet minimaal aan de volgende waarden:
 - * inrit, uitrit (slagboom/kaartautomaat): minstens 175 lux op 1 m hoogte;
 - * lift, trappenhuis: minstens 75 lux op de vloer;
 - * rijstroken: minstens 40 lux op de vloer;
 - * parkeervakken: minstens 40 lux op de vloer;
 - * de RA-waarde van de toegepaste verlichting is minimaal 60 (wit licht);
 - er is een goed doorzicht met weinig kolommen en weinig dode hoeken. De aanwezige dode hoeken worden opgelost met slagvaste spiegels;
 - er is een goede identificatie van de parkeerplekken (verdieping, rijen, vakken);
 - binnen en buiten de parkeergarage is een goede bewegwijzering;
 - er is doorzicht vanuit de lift en het trappenhuis naar de hal/parkeervloer;
 - er is helder, doorzichtig (draad)glas aangebracht in alle deuren van de ruimten die voor het publiek toegankelijk zijn;
- als andere collectieve voorzieningen, zoals bergingen, op hetzelfde niveau liggen als de parkeergarage, vormen deze een apart compartiment. Dit betekent dat:
 - de deur van een individuele berging (box) niet direct uitkomt in het parkeergedeelte;
 - de toegang tot het parkeergedeelte en het compartiment met bergingen zijn afgesloten met deuren die voldoen aan de specificaties van normblad C3 'Toegangsdeuren gemeenschappelijke ruimten';
- stijpunten en toegangen tot de entreehal of andere gemeenschappelijke ruimten zijn vanuit de garage goed zichtbaar;
- de toegang van de parkeergarage naar de entreehal is afgesloten met een deur die voldoet aan de specificaties van normblad C3 'Toegangsdeuren gemeenschappelijke ruimten'.

Veiligheidsproblemen

diefstal van/uit auto's
vandalisme
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

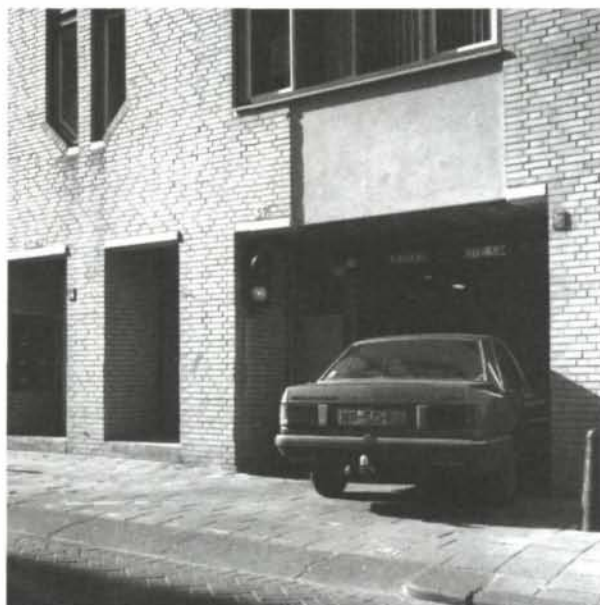
Criteria

zichtbaarheid
betrokkenheid
attractiviteit
kwetsbaarheid doelwit

Vervolg C13

Advies en aanbevelingen

- Aanbevolen wordt de volledige toetslijst van de European Standard Parking Award te gebruiken. Deze inventarisatielijst wordt gebruikt door de VEXPAN (de Vereniging Exploitanten Parkeergarages Nederland), zie bijlage 9 'Verder lezen'.
- Voor een openbare parkeergarage is normblad O8 'Openbare parkeergarages' van toepassing.

Collectieve parkeerterreinen in de open lucht

Wat

Een parkeerterrein voor bewoners in de nabijheid van het complex is veilig door een goed zicht op geparkeerde auto's vanuit de woningen.

Hoe

- vanuit de omringende bebouwing is er zicht vanuit meerdere woningen op de parkeerplaatsen mogelijk;
- het terrein is gecompartmenteerd in aparte, herkenbare, kleinere eenheden met ieder maximaal 20 plaatsen;
- er zijn geen obstakels die het zicht over het terrein belemmeren;
- de verlichting voldoet aan de specificaties van normblad O1 (Openbare verlichting);
- de RA-waarde van de toegepaste verlichting is minimaal 60 (wit licht) om de (kleur)herkenbaarheid van personen en auto's te vergroten.

Toelichting

Het betreft de parkeerterreinen die in eigendom en/of beheer zijn bij de eigenaar van het complex. Voor openbare parkeerterreinen is normblad O6 'Parkeren in de open lucht' van toepassing.

Veiligheidsproblemen

diefstal van/uit auto's
vandalisme
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
zichtbaarheid
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Achterpaden

Wat

Het achterpad is overzichtelijk en goed verlicht.

Hoe

Het achterpad:

- is voorzien van (openbare) verlichting. Er is een lichtpunt aan het begin (de kop) en verder minimaal om de 15-20 meter, met een RA-waarde van minimaal 60 (wit licht);
- ontsluit per zijde 10 achtertuinten of woningen. Een achterpad ontsluit dus maximaal 20 woningen;
- is recht (heeft geen scherpe bochten, knikken of aftakkingen).

Indien het pad niet recht is, maar een L, T, H of Z-vorm (of een variant) heeft, voldoet het pad aan de volgende eisen:

- de hoeken worden 'onthoekt'. De onthoeking bedraagt minimaal een halve vierkante meter.

Dit betekent dat aan beide zijden een gelijke afstand van minimaal 1 meter van de hoek wordt afgehaald;

- bij de hoeken wordt een extra verlichtingspunt aangebracht, met een RA-waarde van minimaal 60 (wit licht);
- is bij voorkeur doodlopend, bijvoorbeeld door het doortrekken van de tuinen of het plaatsen van een afscheiding van minimaal 1,8 meter hoog in het pad.

of

(zie volgende pagina)

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
vandalisme
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving

Criteria

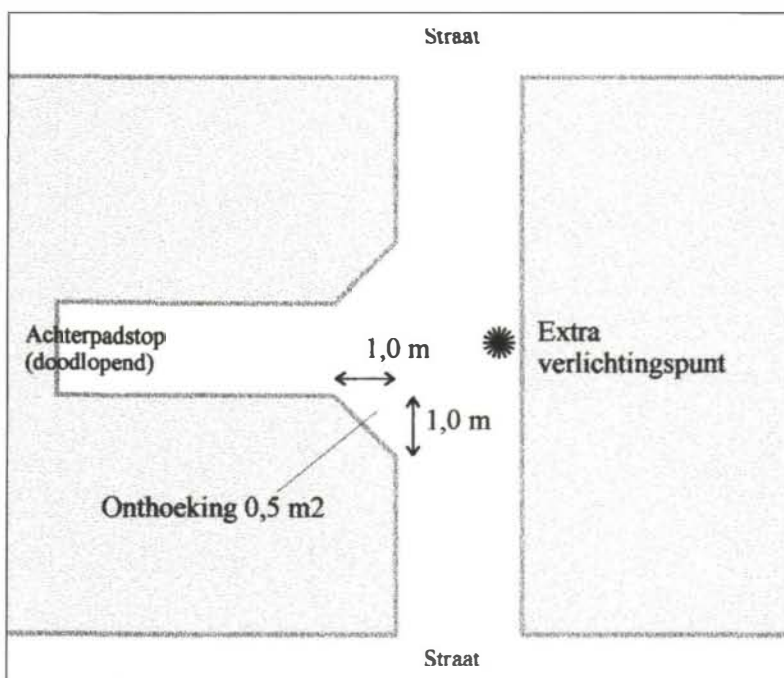
zichtbaarheid
betrokkenheid
aanwezigheid sociale ogen
attractiviteit
toegankelijkheid

Vervolg C15

- als het achterpad niet aan de bovenstaande eisen voldoet moet het:
 - gecompartmenteerd worden (met een afscheiding van minimaal 1,8 meter hoog), zodat paden ontstaan die per zijde maximaal 10 achtertuinten of woningen ontsluiten en geen scherpe bochten, knikken of aftakkingen hebben;
 - afsluitbaar zijn met een gemeenschappelijk hek, dat voldoet aan normblad C18 'poorten of toegangshekken'.
 - goed verlicht zijn. Dit wil zeggen dat er lampen zijn aangebracht om de drie woningen/tuinen en extra lampen bij kruisingen, knikken en aftakkingen.

Advies en aanbevelingen

- Het verdient aanbeveling om - als op dit onderdeel maatregelen getroffen moeten worden - contact op te nemen met de plaatselijke brandweer.

Binnenterreinen

Wat

Binnenterreinen (of vergelijkbare semi-openbare ruimten binnen het beheer of de verantwoordelijkheid van de eigenaar/verhuurder) hebben geen openbare functie, zijn sociaal veilig en niet kwetsbaar voor vandalisme en buurtoverlast.

Hoe

- het binnenterrein heeft geen openbare status en is alleen toegankelijk voor bewoners van de aanliggende woningen;
- het binnenterrein is afsluitbaar met een gemeenschappelijke deur waarbij een lichtpunt is geplaatst;
- de gemeenschappelijke deur die toegang geeft tot het binnenterrein voldoet aan de eisen van het normblad C3 'Toegangsdeuren gemeenschappelijke ruimten' of normblad C18 'Poorten of toegangshekken';
- er is sprake van een heldere, niet verblindende en gelijkmatige verlichting over de gehele oppervlakte.

Toelichting

Deze eis is dus niet van toepassing op binnenterreinen die voor bewoners of onbevoegden niet toegankelijk zijn. Dat kan zijn een binnenterrein dat ligt binnen een gesloten bouwblok en/of alleen bestaat uit privétuinen of andere buitenruimten.

Advies en aanbevelingen

- Het verdient aanbeveling om - als op dit onderdeel maatregelen getroffen moeten worden - contact op te nemen met de plaatselijke brandweer.
- Een goed zicht op het binnenterrein en op de ingangen vanuit de omliggende woningen is aan te raden. Het zicht mag niet beperkt worden door beplantingen, schuttingen, schuren of andere obstakels.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
vandalisme
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

zichtbaarheid
betrokkenheid
aanwezigheid sociale ogen
attractiviteit
toegankelijkheid

Erfafscheidingen

Wat

Erfafscheidingen werpen een drempel op tegen woninginbrekers, maar belemmeren het zicht op het complex of de individuele woning niet.

Hoe

- achtertuinen van hoekwoningen en gemeenschappelijke buitenruimten van het bouwblok die grenzen aan openbare ruimte, bij de toegang tot het woongebied en/of langs de wijk-ontsluitingsroutes, zijn voorzien van een erfafscheiding, met een hoogte van circa 1,80 meter;
- de erfafscheiding is zo geconstrueerd dat geen opstapjes en handgrepen voor overklimming worden geboden.

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

zichtbaarheid
attractiviteit
toegankelijkheid
kwetsbaarheid doelwit

Poorten of toegangshekken

Wat

De poort of het toegangshek van gemeenschappelijke terreinen in het bouwblok biedt doorzicht, is zelfsluitend en beveiligd tegen 'flipperen'. Zij biedt bij brand een veilige vluchtweg.

Hoe

De poort of het hek:

- biedt doorzicht naar het achterliggende pad of terrein, door bijvoorbeeld het toepassen van een spijlenhek. De maximale afstand tussen de spijlen is 15 cm;
- is zelfsluitend;
- is van de binnenkant zonder sleutel te openen. Een bescherming (plaat, buis) moet ervoor zorgen dat ontgrendeling vanaf de buitenzijde wordt tegengegaan;
- is voorzien van een flipperbeveiliging;
- is minimaal 1,80 meter hoog.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving

Criteria

toegankelijkheid

Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti complex

Wat

Graffiti op muren, vlakken en wanden van het complex wordt zoveel mogelijk voorkomen.

Hoe

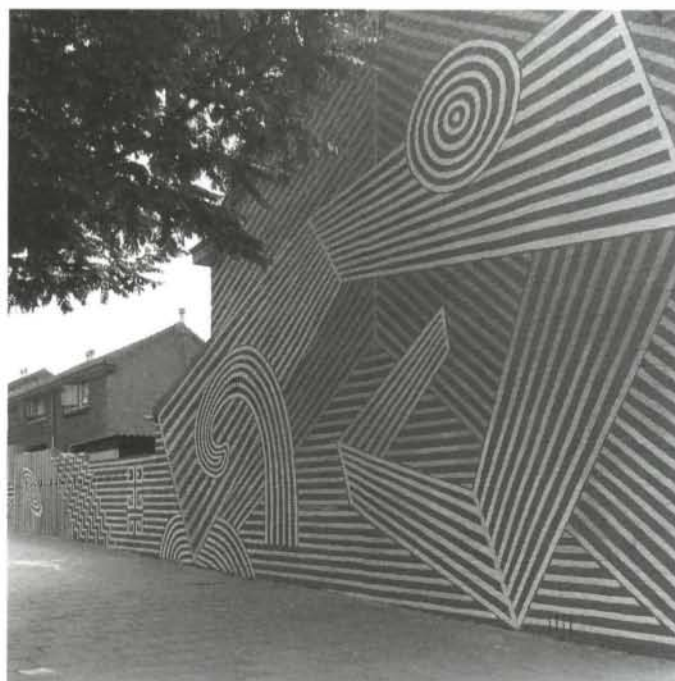
- muren, vlakken en wanden van het woongebouw zijn - op plaatsen die gevoelig of bereikbaar zijn voor graffiti - voorzien van verfraaiingen of van een eenvoudig te reinigen materiaal,

óf

- muren, kopgevels e.d. zijn afgeschermd, bijvoorbeeld door een (geprivatiseerde) strook beplanting.

Advies en aanbevelingen:

- Naast het voorkomen van graffiti is het snel kunnen reinigen belangrijk. Door te kiezen voor een gemakkelijk te reinigen materiaal kan hiermee rekening worden gehouden. Dit is geregeld in normblad C22 'Beheerplan complex'.
- De voor deze toepassing meest geschikte beplanting is moeilijk doordringbaar, bijvoorbeeld bodembedekkers met doornen.
- Zie ook O5 'Muren/vlakken/wanden; anti graffiti' (in de openbare ruimte).

Veiligheidsproblemen

onveiligheidsbeleving
vandalisme
buurtoverlast

Criteria

attractiviteit
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Voorzieningen in het complex

Wat

Eventuele voorzieningen zonder woonfunctie (winkels, bedrijven, etc.) binnen het complex, verstoren de sociale veiligheid van de woonfunctie niet.

Hoe

- als er voorzieningen in een woongebouw zijn opgenomen zijn deze zo ingericht dat ze geen overlast zullen veroorzaken voor de bewoners;
- voorzieningen hebben een zelfstandige in- en uitgang. Dit betekent dat bezoekers van de voorzieningen niet in de gemeenschappelijke ruimten van het woongebouw kunnen komen. De woningen hebben een eigen, directe ontsluiting naar de openbare (straat)ruimte;
- voorzieningen waarvan de functie extreme hinder veroorzaakt of die de sociale veiligheid te veel onder druk zetten, worden aangepast of gesloten.

Advies en aanbeveling

- (Winkel)puien hebben bij voorkeur geen rolluiken. Als rolluiken toch noodzakelijk blijken dan worden ze aan de binnenzijde van de pui geplaatst en zijn ze voor ten minste 70% transparant.

Veiligheidsproblemen

onveiligheidsbeleving
inbraak gebouwen
buurtoverlast

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
attractiviteit
betrokkenheid
zichtbaarheid

Toezicht complex

Wat

Informeel toezicht door bewoners wordt gestimuleerd en waar nodig ondersteund door betaald semi-formeel toezichthouderschap.

Hoe

- informeel toezicht van bewoners wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld door het faciliteren van toezichthoudende bewoners;
- complexen van meergezinswoningen (flats) hebben een al dan niet gezamenlijke toezichthouder, zoals een huismeester, een portier of een flatwacht.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
brand
onveiligheidsbeleving
inbraak gebouwen
buurtoverlast

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
betrokkenheid

Beheerplan complex

Wat

Het complex wordt adequaat onderhouden en beheerd. Afspraken over (de plaats van veiligheid in) het beheer van het complex zijn door de betrokkenen schriftelijk vastgelegd.

Hoe

- voor het complex bestaat een beheerplan waarvan veiligheid een integraal onderdeel uitmaakt;
- in dit beheerplan staan afspraken over de wijze waarop zorg gedragen wordt voor een 'schoon, heel en veilig' complex. Onder meer wordt rekening gehouden met de volgende aspecten van onderhoud:
 - noodzakelijke schoonmaak en reparaties aan bestrating, collectieve gebouwdelen, onderdelen, details, verlichting, etc. worden binnen 5 werkdagen na melding uitgevoerd en er is controle op dit herstel;
 - er vinden regelmatige controles plaats op vervuiling, vernieling en graffiti. De geconstateerde vervuiling, vernieling en aanstootgevende/ racistische graffiti wordt liefst meteen, maar uiterlijk binnen 5 werkdagen na controle schoongemaakt of verwijderd;
 - het groen wordt zodanig (structureel) onderhouden dat belangrijk zicht niet wordt belemmerd en de (openbare) verlichting niet wordt gehinderd;
 - bij woningen of woonlagen op maaiveldniveau wordt het zicht niet benomen door bomen, struiken, schuurtjes en andere obstakels of schuttingen en hekwerken die geen doorzicht bieden;
- het beheerplan voorziet ook in scenario's voor:
 - brandveiligheid (waaronder een vluchtplan);
 - vergroten van de betrokkenheid van bewoners;
 - bemiddeling bij burenruzies;
 - snel optreden bij overlastgevende situaties;
- bij de totstandkoming en uitvoering van het beheerplan zijn -naast de overige partijen- ook de bewoners betrokken.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

betrokkenheid
attractiviteit

2.4 Omgeving (0)

**POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN®**

2.4 Prestatie-eisen Certificaat Veilige Omgeving (O)

- O1 Openbare verlichting (basiseis)**
- O2 Zicht op de openbare ruimte (aanvullende eis)
- O3 Routes langzaam verkeer (aanvullende eis)
- O4 Tunnels en onderdoorgangen (aanvullende eis)
- O5 Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti (aanvullende eis)
- O6 Parkeren in de open lucht (basiseis)**
- O7 Achterpaden (basiseis)**
- O8 Openbare parkeergarage (aanvullende eis)
- O9 Voorzieningen voor het stallen van fietsen (aanvullende eis)
- O10 Haltes openbaar vervoer (aanvullende eis)
- O11 Straatmeubilair (aanvullende eis)
- O12 Voorzieningen voor jongeren (aanvullende eis)
- O13 Overlast gevende voorzieningen (aanvullende eis)
- O14 Toezicht woonomgeving (aanvullende eis)
- O15 Beheerplan woonomgeving (basiseis)**

Openbare verlichting

Wat

Het woongebied is bij duisternis helder, niet verblindend en gelijkmatig verlicht. Uitgangspunt is dat men personen op een afstand van minimaal 4 meter kan herkennen.

Hoe

De openbare verlichting voldoet aan de volgende normen:

- de horizontale gemiddelde verlichtingssterkte bedraagt minimaal 3 Lux;
- de gelijkmatigheid bedraagt tenminste 0.3 Uh (als volgt berekend: $Uh(\text{gelijkmatigheid}) = E_{\min}(\text{minimum horizontale verlichtingssterkte}) : E_{\text{gem}}(\text{gemiddelde horizontale verlichtingssterkte})$);
- de RA-waarde (volgens opgave fabrikant) is minimaal 25.

Samengevat: 16 K, RA-waarde > 25.

of

- de horizontale verlichtingssterkte is minimaal 2 lux met een gelijkmatigheid van ten minste 0.3 Uh (17K) of is minimaal 3 lux met een gelijkmatigheid van ten minste 0.2 Uh (16L);
- de RA-waarde is minimaal 60 (wit licht). Ten behoeve van de attentiewaarde voor verkeer is het toegestaan op kruisingen van (hoofd)ontsluitingswegen een andere kleur licht toe te passen. De RA-waarde is in dit geval minimaal 25.

Samengevat: 17K of 16L met een RA-waarde > 60.

(zie volgende pagina)

Veiligheidsproblemen

vandalisme
inbraak gebouwen
inbraak auto's
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid
attractiviteit
kwetsbaarheid doelwit

Vervolg O1

en

- genoemde waarden moeten gedurende de periode waarvoor het keurmerk wordt afgegeven (5 jaar) te allen tijde worden gehaald;
- de plaatsing van lichtmasten is afgestemd op het openbaar groen en met name op de (straat-) bomen. De kronen belemmeren de verlichtingsarmaturen niet (richtlijn tot stam minimaal 8 meter).

Toelichting

Deze eis is van toepassing op (openbaar toegankelijke) woon- en winkelgebieden, inclusief bijvoorbeeld parkeerplaatsen, parkeerterreinen, straten en pleinen, (brom)fietspaden en voetpaden.

De eis is niet van toepassing op:

- fiets- en voetpaden in groengebieden of dagroutes (zie O3 'Routes langzaam verkeer')
- achterpaden. De eisen met betrekking tot de verlichting van achterpaden zijn geregeld in normblad C15 'Achterpaden'.
- tunnels en onderdoorgangen. Dit is geregeld in normblad O4 'Tunnels en onderdoorgangen'.

VERLICHTINGSSTERKTE

cijfer	$E_{\text{gem}} \text{ lux}$ =
11	20
12	15
13	10
14	7
15	5
16	3
17	2

GELIJKMATIGHEID

letter	U_h ≥
J	0.5
K	0.3
L	0.2
M	0.15
N	0.10
P	0.07

Z	Oriëntatie

De verlichtingsnormen zijn gebaseerd op tabel 4 van het boek 'Aanbevelingen voor openbare verlichting 1990' (Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde, februari 1990, geheel herziene uitgave). Zie bijlage 9 'Verder lezen'.

Zicht op de openbare ruimte

Wat

De openbare ruimte heeft een heldere structuur, is overzichtelijk en sociaal veilig.

Hoe

- De openbare ruimte heeft een eigen, herkenbaar karakter (soorten verharding, beplanting, inrichtingselementen);
- Bomen, struiken, gebouwtjes of andere obstakels zijn zodanig gesitueerd dat ze geen belemmering vormen voor het (wederzijdse) zicht vanuit de woningen en van de openbare weg op de omgeving. Dit betekent onder andere goed zicht op bushaltes, telefooncellen, parkeerplaatsen, speelvoorzieningen, (hoofd-)routes voor langzaam verkeer, straatmeubilair;
- Donkere, terug gelegen hoeken waarop geen zicht vanuit woningen mogelijk is worden aangepast of goed verlicht;
- Er is een duidelijke bewegwijzering in de buurt van straatnaamborden en huisnummers.

Advies en aanbevelingen

- Deze eis sluit aan op de eis O1 'Openbare verlichting'. Het zicht op de openbare ruimte wordt door een goede openbare verlichting ook bij duisternis gegarandeerd.
- Op recreatieve plekken, zoals recreatieve fiets- en wandelroutes en groengebieden waarop geen zicht is vanaf de openbare weg of vanuit woningen, moet geen schijnveiligheid gecreëerd worden door het aanbrengen van verlichting. Van belang is dat er alternatieve sociaal veilige routes beschikbaar zijn.
- Voor een goed zicht en de controleerbaarheid van de omgeving is de bundeling van verkeersstromen aan te raden. Dit betekent o.a. dat er tussen de openbare weg en de fiets- of wandelpaden geen opgaande begroeiing moet staan. Aan te raden is een bodembedekkende begroeiing van maximaal 40 cm. Naast de rijbaan moeten ook de langzaam verkeer routes goed zijn verlicht.
- Voor een sociaal veilige omgeving is een goed onderhoud met snel herstel van schade van belang, zie O15 'Beheer en onderhoud openbare ruimte'.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
diefstal van/uit auto
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving
openbaar geweld

Criteria

zichtbaarheid
betrokkenheid

Routes langzaam verkeer

Wat

Routes voor fietsers en voetgangers zijn sociaal veilig.

Hoe

Dag- en nachtroute:

- ten minste één van de routes vanuit woningen naar essentiële functies en voorzieningen (winkel, school, openbaar vervoer, parkeren, wijkcentrum) voldoet aan de volgende eisen:
 - vanuit de omliggende bebouwing is er zicht op de route;
 - de route voldoet aan de specificaties van normblad O1 'Openbare verlichting';
- langs routes voor langzaam verkeer is het aantal m² gesloten rolluik minder dan 50% van het totale aantal m² glasoppervlak. De maximale aan-eengesloten lengte van gesloten rolluiken bedraagt 20 meter. Bij de berekening tellen alleen die rolluiken mee die zich op de begane grond bevinden.

Dagroutes, recreatieve of alternatieve routes:

- op alternatieve routes door het groen wordt geen schijnveiligheid gewekt door een recht beloop en/of openbare verlichting.

Veiligheidsproblemen

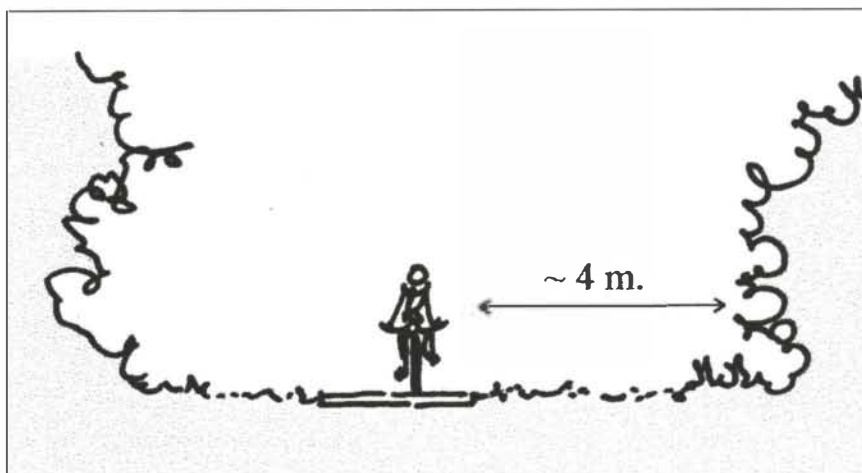
openbare geweldpleging
onveiligheidsbeleving

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
zichtbaarheid
kwetsbaarheid doelwit

Vervolg 03

Door routes voor langzaam verkeer in het groen te voorzien van een open zone van minimaal 4 meter aan beide zijden is een beter overzicht over de route mogelijk. Dit kan bijvoorbeeld met laag blijvende beplanting.

Tunnels en onderdoorgangen

Wat

Tunnels en onderdoorgangen die worden gebruikt door fietsers en voetgangers zijn veilig en goed verlicht.

Hoe

- vanuit eventuele omringende bebouwing is zicht op de toegangen. Dit kan soms bereikt worden door het verwijderen van zicht-belemmerende obstakels, maar ook door nieuwe bebouwing (woning, politiepost, kiosk, e.d.);
- de verlichting is over de gehele lengte en aan beide zijden van de tunnel en onderdoorgang aangebracht, verzonken in de constructie (slagvast, vandalismebestendig). De verlichting voldoet aan de norm 12K; dat wil zeggen dat de horizontale verlichtingssterkte minimaal 15 Lux bedraagt met een gelijkmatigheid van 0.3 Uh;
- de wanden van de tunnel of onderdoorgang zijn vlak; er zijn geen nissen of inspringingen;
- muren en andere bereikbare constructiedelen zijn voorzien van verfraaiingen, lichte kleuren en/of een eenvoudig te reinigen materiaal.

Advies en aanbevelingen

- Bij voorkeur heeft de tunnel of onderdoorgang snelle vluchtwegen voor voetgangers en fietsers. Dit betekent: flauwe hellingen (maximaal 1 : 10h, h = niveauverschil binnen/buiten) en bij voorkeur geen trappen!

Veiligheidsproblemen

vandalisme
openbare geweldpleging
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid
attractiviteit
toegankelijkheid

Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti

Wat

Graffiti op muren, vlakken, wanden en constructies in de openbare ruimte, voor zover dit niet valt onder normblad C19, wordt zoveel mogelijk voorkomen.

Hoe

- muren, vlakken en wanden zijn afgeschermd, bijvoorbeeld door een (geprivatiseerde) strook beplanting;
- niet afgeschermd muren, vlakken en wanden en constructies in de woonomgeving zijn op plaatsen die gevoelig en bereikbaar zijn voor graffiti, voorzien van verfraaiingen of van een eenvoudig te reinigen materiaal.

Toelichting

Deze eis is onder andere van toepassing op straatmeubilair als bushokjes, telefooncellen, postbussen, zitbanken en speeltoestellen.

Advies en aanbevelingen

- Naast het voorkomen van graffiti is het snel reinigen belangrijk. Door te kiezen voor een gemakkelijk te reinigen materiaal kan hiermee rekening worden gehouden. Dit is geregeld in normblad O15 'Beheerplan woonomgeving'.
- De voor deze toepassing meest geschikte beplanting is moeilijk doordringbaar, bijvoorbeeld bodembedekkers met doornen.
- Zie ook C19 'Muren/vlakken/wanden; anti graffiti complex'.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving

Criteria

attractiviteit
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Parkeren in de open lucht

Wat

Er is parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers in de nabijheid van woningen en woongebouwen. De parkeergelegenheid is veilig door een goed zicht op geparkeerde auto's vanuit de woningen.

Hoe

- bewoners kunnen de auto parkeren op eigen erf of op korte afstand van de eigen woning;
- parkeerplaatsen voor bezoekers zijn in de nabijheid;
- vanuit de omringende bebouwing is goed zicht op elke parkeerplaats.

of

- er zijn overzichtelijke parkeerterreintjes van maximaal 20 plaatsen. Elk terreintje ligt in het zicht van ten minste 2 woningen.

of

- er zijn grotere parkeerterreinen voor bewoners en/of bezoekers. Deze terreinen zijn sociaal veilig, overzichtelijk en goed verlicht:
 - het terrein is opgedeeld in herkenbare, kleinere eenheden (20 plaatsen) zodat identificatie van de parkeerplek mogelijk is;
 - er is zicht vanuit meerdere woningen op het terrein;
 - er zijn geen obstakels die het zicht over het terrein belemmeren;
 - de RA-waarde van de toegepaste verlichting is minimaal 60 (wit licht) om de (kleur)herkenbaarheid van personen en auto's te vergroten.

Advies en aanbevelingen

- Obstakels die het zicht belemmeren op een parkeerterrein zijn bijvoorbeeld beplanting of containers. Tussen parkeerplaatsen is beplanting bij voorkeur maximaal 50 cm hoog.

Veiligheidsproblemen

diefstal van/uit auto's
vandalisme
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
zichtbaarheid
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Achterpaden

Wat

Het achterpad is overzichtelijk en goed verlicht.

Hoe

Het achterpad:

- is voorzien van (openbare) verlichting. Er is een lichtpunt aan het begin (de kop) en verder minimaal om de 15-20 meter, met een RA-waarde van minimaal 60 (wit licht);
- ontsluit per zijde 10 achtertuinten of woningen. Een achterpad ontsluit dus maximaal 20 woningen;
- is recht (heeft geen scherpe bochten, knikken of aftakkingen).

Indien het pad niet recht is, maar een L, T, H of Z-vorm (of een variant) heeft, voldoet het pad aan de volgende eisen:

- de hoeken worden 'onthoekt'. De onthoeking bedraagt minimaal een halve vierkante meter. Dit betekent dat aan beide zijden een gelijke afstand van minimaal 1 meter van de hoek wordt afgehaald;
- bij de hoeken wordt een extra verlichtingspunt aangebracht, met een RA-waarde van minimaal 60 (wit licht);
- is bij voorkeur doodlopend, bijvoorbeeld door het doortrekken van de tuinen of het plaatsen van een afscheiding van minimaal 1,8 meter hoog in het pad.

(zie volgende pagina)

Veiligheidsproblemen

inbraak gebouwen
vandalisme
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid
betrokkenheid
aanwezigheid sociale ogen
attractiviteit
toegankelijkheid

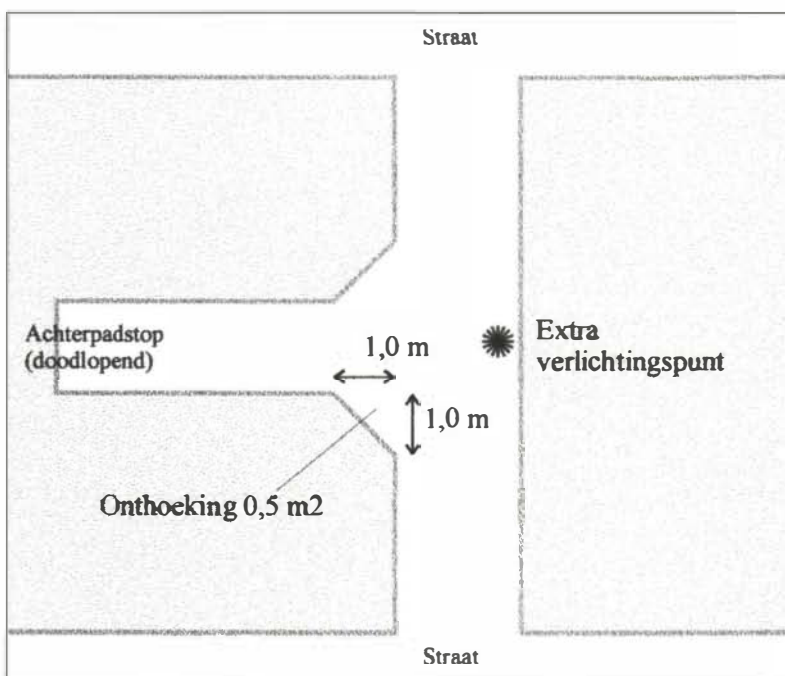
Vervolg 07

of

- als het achterpad niet aan de bovenstaande eisen voldoet moet het:
 - gecompartmenteerd worden (met een afscheiding van minimaal 1,8 meter hoog), zodat paden ontstaan die per zijde maximaal 10 achtertuinten of woningen ontsluiten en geen scherpe bochten, knikken of aftakkingen hebben;
 - afsluitbaar zijn met een gemeenschappelijk hek, dat voldoet aan normblad C18 'Poorten of toegangshekken';
 - goed verlicht zijn. Dit wil zeggen dat er lampen zijn aangebracht om de drie woningen/tuinen en extra lampen bij kruisingen, knikken en aftakkingen.

Advies en aanbevelingen

- Het verdient aanbeveling om - als op dit onderdeel maatregelen getroffen moeten worden - contact op te nemen met de plaatselijke brandweer.

Openbare parkeergarages

Wat

Openbare parkeergarages zijn sociaal veilig en goed beheerbaar.

Hoe

Een parkeergarage voldoet aan minimaal de volgende eisen uit de z.g. ESPA-toetslijst (European Standard Parking Award):

- de parkeergarage is openbaar toegankelijk;
- de doorrijhoogte is minimaal 1,9 meter;
- de verlichting voldoet minimaal aan de volgende waarden:
 - inrit, uitrit, kassa's en betaalautomaten (slagboom/kaartautomaat): minstens 175 lux op 1 m hoogte;
 - lift, trappenhuis: minstens 75 lux op de vloer;
 - rijstroken: minstens 40 lux op de vloer;
 - parkeervakken: minstens 40 lux op de vloer;
 - de RA-waarde van de toegepaste verlichting is minimaal 60 (wit licht);
- kassa's en betaalautomaten liggen in het zicht;
- er is een goed doorzicht met weinig kolommen en weinig dode hoeken. De aanwezige dode hoeken worden opgelost met slagvaste spiegels;
- er is een goede identificatie van de parkeerplekken (verdieping, rijen, vakken);
- binnen en buiten de parkeergarage is een goede bewegwijzering;
- er is doorzicht vanuit de lift en het trappenhuis naar de hal/parkeervloer;
- er is een goede afsluiting na sluitingstijd en een afscherming van alle buitenopeningen;
- er is helder, doorzichtig (draad)glas aangebracht in alle deuren van de ruimten die voor het publiek toegankelijk zijn.

Veiligheidsproblemen

diefstal van/uit auto's
vandalisme
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

zichtbaarheid
betrokkenheid
attractiviteit
kwetsbaarheid doelwit

Vervolg 08

Advies en aanbevelingen

- Aanbevolen wordt de volledige toetslijst van de European Standard Parking Award te gebruiken. Deze inventarisatielijst wordt gebruikt door de VEXPAN (de Vereniging Exploitanten Parkeergarages Nederland), zie bijlage 9 'Verder lezen'.
- Voor een stallingsgarage bij een woongebouw is normblad C13 'Parkeergarages, behorend bij het complex' van toepassing.

Voorzieningen voor het stallen van fietsen

Wat

Er zijn voldoende en veilige collectieve fietsparkeervoorzieningen in de woonomgeving.

Deze eis is van toepassing in buurten met veel (brom-)fietsendiefstal en weinig inpandige (privé)stallingen.

Hoe

- het aantal stallingsplaatsen is in overeenstemming met het aantal bewoners dan wel het aantal bezoekers;
- als geschikte stallingsplaatsen worden aangemerkt:
 - buurtstallingen;
 - collectieve fietskluizen (aanvullend op en niet binnen een straal van 150 meter van de buurtstallingen);
 - fietsenrekken of andere meeneembeperkende maatregelen. Om het gewenste aantal stallingsplaatsen te bereiken worden aanvullend op de beveiligde stallingsvoorzieningen (stallingen en kluizen) fietsenrekken geplaatst. Hierbij wordt rekening gehouden met 10% extra capaciteit voor bezoekers;
- vanuit de omringende bebouwing is zicht mogelijk op de stallingsruimte of -plaats. Zicht-belemmerende obstakels worden aangepast of verwijderd.

Advies en aanbevelingen

- Door het houden van een enquête kan worden nagegaan hoeveel mensen hun fiets buiten stallen, maar dit liever binnen zouden doen. Dit geeft aan hoeveel stallingsplaatsen nodig zijn.
- Zie ook: C12 'Collectieve fietsenstalling'
- Literatuur: 'Plaats maken voor de fiets, leidraad voor parkeren en stallen', C.R.O.W. Ede, maart 1996

Veiligheidsproblemen

(brom-)fietsendiefstal
vandalisme
onveiligheidsbeleving

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
zichtbaarheid
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Haltes openbaar vervoer

Wat

Haltes voor het openbaar vervoer liggen in het zicht, zijn goed verlicht, worden goed onderhouden en nodigen niet uit tot vandalisme, graffiti of buurtoverlast.

Hoe

- de haltes liggen in het zicht van omringende bebouwing;
- het zicht op de halte wordt niet belemmerd door beplantingen of andere obstakels;
- de haltes zijn zodanig transparant en verlicht dat wachtenden vanuit de omringende bebouwing gezien kunnen worden. Een verlichte poster aan één zijde en/of een stadsplattegrond in deabri zijn toegestaan.

Advies en aanbevelingen

- Vanuit voorzieningen zijn sociaal veilige looproutes naar de haltes voor openbaar vervoer wenselijk. Dit kan bijvoorbeeld door korte routes in het zicht van woningen en ander verkeer.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
openbare geweldpleging
buurtoverlast
onveiligheidsbeleving

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
zichtbaarheid
attractiviteit
kwetsbaarheid doelwit

Straatmeubilair

Wat

Straatmeubilair geeft geen aanleiding tot vandalisme, graffiti of buurtoverlast.

Hoe

- straatmeubilair is spaarzaam toegepast, dus alleen op plaatsen waar dit kan worden gemotiveerd door (verwacht) gebruik;
- kleine voorzieningen zoals een brievenbus, een telefooncel, bushokje, zitbank en afvalbak worden zoveel mogelijk gecombineerd;
- de (gecombineerde) voorzieningen liggen in het zicht van minimaal twee woningen;
- een zitbank is zodanig geplaatst dat de directe overlast beperkt blijft als een bank als 'hangplek' wordt gebruikt. Banken zijn het meest op hun plaats op pleinen en in plantsoenen;
- indien straatmeubilair overlast geeft moet het worden verplaatst naar een minder overlast gevende locatie, of worden verwijderd;
- het straatmeubilair is zodanig geplaatst dat de bereikbaarheid van (woon)gebouwen voor voertuigen van brandweer (mede in relatie met de openbare bluswater-voorziening), ambulance, vuilophaaldienst, etc. gegarandeerd blijft.

Advies en aanbevelingen

- De materialen zijn duurzaam, vandalismebestendig en goed te beheren.
- Een afvalbak bij een bank kan overlast van zwerfvuil voorkomen.

Veiligheidsproblemen

buurtoverlast
vandalisme
graffiti

Criteria

aanwezigheid daders
kwetsbaarheid doelwit

Voorzieningen voor jongeren

Wat

Speelplekken en ontmoetingsplaatsen voor de jeugd zijn afgestemd op de behoefte en zo gesitueerd dat toezicht mogelijk is en overlast wordt voorkomen.

Hoe

- er is speelruimte voor alle leeftijdscategorieën van de jeugd, afgestemd op de (te verwachten) behoefte in de wijk;
- speelruimtes voor de diverse leeftijdsgroepen zijn van elkaar gescheiden;
- op de plekken voor jonge kinderen (bijvoorbeeld met speeltoestellen) is zicht vanuit de woonvertrekken van de omringende woningen;
- op plekken voor jonge kinderen zijn zitbanken voor toezichthoudende ouders;
- voor oudere jeugd is er ruimte voor sportieve activiteiten, zoals voetballen, op een plein of grasveld;
- voorzieningen voor de wat oudere jeugd (waaronder ook 'jongeren-ontmoetingsplaatsen') zijn wel binnen de invloedssfeer, maar niet per sé in het directe zicht van woningen gesitueerd (afstand ca. 200 m);
- speelvoorzieningen zijn zodanig geplaatst dat de bereikbaarheid van (woon)gebouwen voor voertuigen van brandweer (mede in relatie met de openbare bluswater-voorziening), ambulance, vuilophaaldienst, etc. gegarandeerd blijft;
- jongeren/gebruikers (en waar mogelijk hun ouders of verzorgers) zijn betrokken bij de eventuele herinrichting en het beheer van 'hun' voorzieningen;
- speelvoorzieningen zijn bestand tegen vandalisme en goed te beheren.

Veiligheidsproblemen

buurtoverlast
vandalisme

Criteria

zichtbaarheid
aanwezigheid daders
aanwezigheid sociale ogen
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Overlast gevende voorzieningen

Wat

Voorzieningen (winkels, horeca, dealpanden, bedrijven, etc.) in de woonomgeving veroorzaken geen extreme overlast.

Hoe

- voorzieningen die aantoonbaar extreme overlast veroorzaken of de sociale veiligheid onder zware druk zetten, worden aangepast, verplaatst of gesloten.

Advies en aanbevelingen

- Om overlast van voorzieningen te voorkomen kan aan de volgende aanbevelingen voor de situering van voorzieningen worden gedacht:
 - voorzieningen die veel publiek trekken liggen aan de rand van het woongebied;
 - de voorzieningen worden direct ontsloten vanaf de wijkontsluitingswegen, waardoor sluiproutes en overlast worden voorkomen;
 - van de voorzieningen zijn korte, overzichtelijk routes naar de haltes voor openbaar vervoer;
 - de routes voor langzaam verkeer van en naar de voorzieningen zijn gebundeld met de routes van het overige (gemotoriseerde) verkeer.

Veiligheidsproblemen

buurtoverlast
openbare geweldpleging
onveiligheidsbeleving

Criteria

zichtbaarheid
aanwezigheid daders
aanwezigheid sociale ogen
betrokkenheid
kwetsbaarheid doelwit

Toezicht woonomgeving

Wat

Informeel toezicht door bewoners wordt gestimuleerd en waar nodig ondersteund door betaald semi-formeel toezichthouderschap.

Hoe

- informeel toezicht van bewoners wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld door het werven en inzetten van toezichthoudende bewoners;
- er is een wijk- of buurttoezichthouder (bijvoorbeeld een wijkhuismeester, buurtconciërge, stads-wacht of politiesurveillant), die tevens aanspreekbaar is op het (laten) uitvoeren van reparaties of onderhoud in de openbare omgeving.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
brand
onveiligheidsbeleving
inbraak gebouwen
buurtoverlast

Criteria

aanwezigheid sociale ogen
betrokkenheid

Beheerplan woonomgeving

Wat

Afspraken over (de plaats van veiligheid in) het beheer van de woonomgeving zijn door de betrokkenen schriftelijk vastgelegd.

Hoe

- het beheer van de woonomgeving is vastgelegd in een beheerplan waarvan veiligheid een integraal onderdeel uitmaakt;
- in het beheerplan staan afspraken over de wijze waarop wordt zorg gedragen voor een 'schone, hele en veilige' woonomgeving. Ook na het treffen van de maatregelen in het kader van het certificaat/keurmerk blijft de woonomgeving aan de van toepassing verklaarde eisen voldoen; Er wordt in het beheerplan onder meer rekening gehouden met de volgende aspecten van onderhoud:
 - reparaties en schoonmaak aan bestrating, muren, straatmeubilair, verlichting en ander openbaar bezit worden binnen 5 werkdagen na melding uitgevoerd en er is controle op dit herstel;
 - het groen wordt zodanig structureel onderhouden dat belangrijk zicht niet wordt belemmerd en de (openbare) verlichting niet wordt gehinderd;
 - maatregelen worden getroffen om de overlast van hondenpoep tegen te gaan (bijvoorbeeld door het inrichten van hondenuitlaatplaatsen);
 - er vinden regelmatige controles plaats op vervuiling, vernieling en graffiti. De geconstateerde vervuiling, vernieling of aanstootgevende/racistische graffiti wordt liefst meteen, maar uiterlijk binnen 5 werkdagen na de controle schoongemaakt of verwijderd;
- het plan voorziet in procedures voor de samenwerking en communicatie met bewoners en andere betrokkenen.

Veiligheidsproblemen

vandalisme
onveiligheidsbeleving
buurtoverlast

Criteria

betrokkenheid
attractiviteit

Bijlagen

**POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN®**

Bijlagen

1. Toetslijsten en preventie-adviesformulier
 - beknopte toetslijst
 - uitgebreide toetslijst per certificaat
 - standaard preventie-adviesformulier
2. Goedgekeurde producten en productcombinaties (hang- en sluitwerklijst)
3. Toelichting NEN 5096 en NEN 5087
4. Toelichting Monitor Veilig Wonen (Veiligheidsanalyse) + bestelformulier
5. Keuringsprocedure
6. Voorbeeldconvenant
7. Contactpersonen
8. Begrippenlijst
9. Verder lezen

Toetslijst Politiekeurmerk Veilig Wonen® bestaande bouw

Overzichtslijst alle eisen

Project: _____

Adviseur: _____

Datum: _____

nrs. van toepassing	Omschrijving eis	basis	aanvullend	Opmerkingen / Datum
Woning				
☒ W1	Deuren; inbraakwerendheid en zichtbaarheid	☒		
☒ W2	Ramen en ventilatie-openingen; inbraakwerendheid	☒		
☒ W3	Kelderramen, luiken en lichtkoepels; inbraakwerendheid	☒		
☒ W4	Opklimbaarheid	☒		
☒ W5	Deuren; verlichting	☒		
☒ W6	Rookmelders	☒		
☒ W7	Voorlichting en informatie	☒		
Complex (woongebouw)				
☒ C1	Entreepartij woongebouw; toegang en verlichting	☒		
☐ C2	Entreehal woongebouw: detaillering		☐	
☒ C3	(Toegangs)deuren gemeenschappelijke ruimten	☒		
☒ C4	Verlichting gemeenschappelijke ruimten	☒		
☒ C5	Liften	☒		
☐ C6	Galerijen/interne corridors; afsluitbaarheid en compartimentering		☐	
☐ C7	Balkons		☐	
☐ C8	Collectief bergingencomplex; ontsluiting en omvang		☐	
☒ C9	Bergingen, schuren of garages; deuren	☒		
☒ C10	Bergingen, schuren of garages; ramen	☒		
☐ C11	Bergingen, schuren of garages; verlichting		☐	
☒ C12	Collectieve fietsenstalling	☒		
☐ C13	Parkeergarages, behorend bij het complex		☐	
☐ C14	Collectieve parkeerterreinen in de open lucht		☐	
☒ C15	Achterpaden	☒		
☐ C16	Binnenterreinen		☐	
☐ C17	Erfafscheidingen		☐	
☐ C18	Poorten en toegangshekken		☐	
☐ C19	Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti		☐	
☐ C20	Voorzieningen in complex		☐	
☐ C21	Toezicht complex		☐	
☒ C22	Beheerplan complex	☒		
Woonomgeving (O)				
☒ O1	Openbare verlichting	☒		
☐ O2	Zicht op de openbare ruimte		☐	
☐ O3	Routes langzaam verkeer		☐	
☐ O4	Tunnels en onderdoorgangen		☐	
☐ O5	Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti		☐	
☒ O6	Parkeren in de open lucht	☒		
☒ O7	Achterpaden	☒		
☐ O8	Openbare parkeergarages		☐	
☐ O9	Voorzieningen voor het stallen van fietsen		☐	
☐ O10	Haltes openbaar vervoer		☐	
☐ O11	Straatmeubilair		☐	
☐ O12	Voorzieningen voor jongeren		☐	
☐ O13	Overlast gevende voorzieningen		☐	
☐ O14	Toezicht woonomgeving		☐	
☒ O15	Beheerplan woonomgeving	☒		

Toetslijst Politiekeurmerk Veilig Wonen® bestaande bouw

Uitgebreide toetslijst per certificaat

Project:

Adviseur:

Datum:

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
Woning				
■ W1	Deuren; inbraakwerendheid en zichtbaarheid - inbraakvertraging van drie minuten (NEN 5096/BRL 3104) ☐ - goed gemonteerd ☐ - binnenbeglazing of buitenbeglazing met maatregelen tegen uitnemen ☐ - zicht; ruit, deurruit of deurspion ☐ - verlichting (W5) ☐	☐		
■ W2	Ramen en ventilatie-openingen; inbraakwerendheid - geen eisen ramen kleiner of gelijk aan 150 mm ☐ - beweegbare ramen zijn inbraakwerend ☐ . combinatie produkten op basis van de NEN 5096/BRL3104 . beweegbaarheid is opgeheven . doorklimbeveiliging - ventilatieramen ☐ . ventilatieroosters . valraam met valbeugel - binnenbeglazing of buitenbeglazing met maatregelen tegen uitnemen voor ramen > 1,5 m2 ☐	☐		

SUBTOTAAL BEHAALDE EISEN:

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
■ W3	Kelderramen, luiken en lichtkoepels; inbraakwerendheid - afsluitbare roosters ☐ - inbraakwerend volgens W2 ☐ - lichtkoepels zijn inbraakwerend ☐	■		
■ W4	Opklimbaarheid - er zijn geen opklimmogelijkheden ☐ of - elementen zijn inbraakwerend volgens W1, W2 of W3 ☐	■		
■ W5	Deuren; verlichting - bij zij- en achterdeuren is een buitenlamp (begane grond) ☐ - balkondeuren hebben buitenlamp (bereikbaar en geen lamp op begane grond) ☐ of - centrale verlichting op de gevel ☐ of - voldoende openbare verlichting ter hoogte van de gevel ☐	■		
■ W6	Rookmelders - op iedere verdieping met slaap- vertrekken een rookmelder ☐ - rookmelder met goedmerk van stichting Keurmerk Konsumentenprodukten ☐	■		
■ W7	Voorlichting en informatie - bewoner krijgt informatie over (gebruik van) de voorzieningen ☐	■		

SUBTOTAAL BEHAALDE EISEN: _____

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
Complex (woongebouw)				
■ C1	Entreepartij woongebouw; toegang en verlichting - entree ligt in het zicht van het openbaar gebied (straat) ☐ - toegangsdeur voldoet aan C3 ☐ - bellenbord naast/bij de deur ☐ - intercom ☐ - verlichting bij de deur ☐ - verlichting in de entreehal voldoet aan C4 ☐	☒		
☐ C2	Entreehal woongebouw: detaillering - glas: daglicht en zicht ☐ - betegelde wanden en vloeren ☐ - doorwerppostkasten of postkasten buiten ☐ - goede bewegwijzering ☐		☐	
■ C3	(Toegangs)deuren gemeenschappelijke ruimten - zelfsluitend ☐ - voorziening om flipperen te voorkomen ☐ - deuren vanaf de binnenzijde zonder sleutel te openen ☐ - buitenkant heeft niet-beweegbare deurknop ☐ - helder, doorzichtig (draad)glas ☐	☒		
■ C4	Verlichting gemeenschappelijke ruimten - helder, niet verblindend en gelijkmatig; 60 Lux op 1 meter boven de vloer ☐ - galerijen zijn ter hoogte van de woningentrees goed en gelijkmatig verlicht ☐	☒		
■ C5	Liften - vandalismebestendige spiegel ☐ - communicatie en/of alarmvoorziening ☐ - verlichting voldoet aan C4 ☐	☒		

SUBTOTAAL BEHAALDE EISEN: _____

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
☐ C6	Galerijen/interne corridors; afsluitbaarheid en compartimentering - galerij of corridor wordt verdeeld in compartimenten van maximaal 20 woningen ☐ - toegangsdeur compartiment voldoet aan normblad C3 ☐		☐	
☐ C7	Balkons - doorzichtig materiaal/constructie ☐ - van elkaar gescheiden, niet overklimbaar. ☐		☐	
☐ C8	Collectief Bergingencomplex; ontsluiting en omvang - toegangsdeur op maaiveld, zichtbaar, voorzien van verlichting ☐ - complexen/clusters van maximaal 50 bergingen ☐ - rechte ontsluitingsgangen (slagvaste spiegels) ☐ - verlichting voldoet aan normblad C4 ☐ - indien niet aan bovenstaande eisen aanvullende maatregelen in toezicht en beheer ☐		☐	
☒ C9	Bergingen, schuren of garages; deuren - deur is drie minuten inbraakwerend (NEN 5096-BRL 3104) ☐ - binnenbeglazing of buitenbeglazing met maatregelen tegen uitnemen ☐	☒		
☒ C10	Bergingen, schuren of garages; ramen - idem als W2 ☐	☒		
☐ C11	Bergingen, schuren of garages; verlichting - bij toegangsdeur is een buitenlamp gemonteerd, ☐ of - centrale verlichting op de gevel, ☐ of - voldoende openbare verlichting ter hoogte van de gevel ☐		☐	

SUBTOTAAL BEHAALDE EISEN: _____

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
☒ C12	Collectieve fietsenstalling - voldoende stallingsplaatsen ☐ - deur voldoet aan normblad C3 ☐ - ramen voldoen aan normblad C10 (W2) ☐ - verlichting voldoet aan normblad C4 ☐	☒		
☐ C13	Parkeergarages, behorend bij het complex - alleen toegankelijk voor bewoners ☐ - ESPA-richtlijn: doorrijhoogte, verlichting, voorkomen dode hoeken, identificatie parkeerplekken, bewegwijzering, ☐ - bergingen liggen niet in de parkeergarage ☐ - toegangen en stijgpunten zijn goed zichtbaar ☐ - toegangsdeur naar hal voldoet aan C3 ☐		☐	
☐ C14	Collectieve parkeerterreinen in de open lucht - zicht vanuit de omringende bebouwing ☐ - herkenbare, kleinere eenheden van 20 plaatsen ☐ - geen obstakels die het zicht belemmeren ☐ - verlichting voldoet aan O1 ☐ - er is wit licht toegepast ☐		☐	
☒ C15	Achterpaden - (openbare) verlichting ☐ - ontsluit maximaal 20 woningen (10 per zijde) ☐ - is recht, of is onthoekt met extra en witte verlichting ☐ - bij voorkeur doodlopend of ☐ - achterpad is gecompartmenteerd tot kleinere eenheden ☐ - afsluitbaar met gemeenschappelijk hek (normblad C18) ☐ - extra verlichting (om de drie woningen en op bij kruisingen, knikken en aftakkingen) ☐	☒		

SUBTOTAAL BEHAALDE EISEN: _____

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
☐ C16	Binnenterreinen - alleen toegankelijk voor bewoners ☐ - afsluitbaar met gemeenschappelijke deur (C3) of hek (C18) met lichtpunt ☐ - heldere, gelijkmatige en niet verblindende verlichting ☐		☐	
☐ C17	Erfafscheidingen - achtertuinten van hoekwoningen bij entree wijk en langs (wijk)ontsluitingswegen zijn voorzien van erfafscheidingen van 1,8 m hoog ☐ - erfafscheiding biedt geen opstapjes voor overklimming ☐		☐	
☐ C18	Poorten en toegangshekken - biedt doorzicht, bijvoorbeeld door spijlen ☐ - zelfsluitend ☐ - van binnenkant zonder sleutel te openen (met bescherming) ☐ - flipperbeveiliging ☐ - minimaal 1,8 meter hoog ☐		☐	
☐ C19	Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti - voorzien van verfraaiingen of eenvoudig te reinigen materiaal ☐ - afscherming door (privé-)strook beplanting ☐		☐	
☐ C20	Voorzieningen in complex - veroorzaken geen overlast ☐ - hebben een zelfstandige entree ☐ - voorzieningen die extreme overlast veroorzaken worden aangepast of gesloten ☐ - bij voorkeur geen rolluiken ☐		☐	
☐ C21	Toezicht complex - informeel toezicht stimuleren ☐ - gezamenlijke toezichthouder (huismeester, portier, flatwacht) ☐		☐	

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
■ C22	Beheerplan complex - er is een beheerplan ☐ - minimaal controle en snel herstel op vervuiling, vernieling en graffiti ☐ - scenario's voor onder meer brandveiligheid ☐ - betrekken bewoners bij opstellen en uitvoeren plan ☐	■		

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
Woonomgeving (O)				
☒ O1	Openbare verlichting - 16K, RA-waarde >25, of ☐ - 17K of 16L met RA-waarde >60 ☐ - te allen tijde gedurende vijf jaar ☐ - afstemming met openbaar groen ☐	☒		
☐ O2	Zicht op de openbare ruimte - herkenbaar karakter ☐ - geen zichtbelemmering ☐ - goed verlicht ☐ - duidelijke bewegwijzering ☐		☐	
☐ O3	Routes langzaam verkeer - er is minimaal één route in het zicht van uit omliggende bebouwing en openbare verlichting (normblad O1) ☐ - beperkt gebruik rolluiken langs de langzaam verkeerroutes ☐ - alternatieve (dag)routes wekken geen schijnveiligheid (zijn niet verlicht) ☐		☐	
☐ O4	Tunnels en onderdoorgangen - waar mogelijk zicht op de toegangen ☐ - verlichting (gelijkmatig 12K) ☐ - wanden zijn vlak, geen nissen of inspringingen ☐ - muren hebben verfraaiingen, lichte kleuren, zijn eenvoudig te reinigen ☐		☐	
☐ O5	Muren/vlakken/wanden; anti-graffiti - zijn afgeschermd door strook beplanting ☐ - voorzien van verfraaiingen of van eenvoudig te reinigen materiaal ☐		☐	

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
☐ O6	Parkeren in de open lucht - bewoners parkeren op eigen erf of op korte afstand van de woning ☐ - bezoekersparkeerplaatsen in de nabijheid ☐ - goed zicht vanuit de bebouwing of ☐ - parkeerterreintjes van maximaal 20 plaatsen en zicht vanuit meerdere woningen ☐ of - grotere parkeerterreinen zijn opgedeeld in kleinere eenheden, goede identificatiemogelijkheden, goed zicht vanuit meerdere woningen, geen obstakels, RA-waarde > 60 om herkenbaarheid te vergroten ☐		☐	
☒ O7	Achterpaden - (openbare) verlichting ☐ - ontsluit maximaal 20 woningen (10 per zijde) ☐ - is recht, of zijn onthoekt met extra en witte verlichting ☐ - bij voorkeur doodlopend of ☐ - achterpad is gecompartmenteerd tot kleinere eenheden ☐ - afsluitbaar zijn met gemeenschappelijk hek (normblad C18) ☐ - extra verlichting hebben (om de drie woningen en op bij kruisingen, knikken en aftakkingen) ☐	☒		
☒ O8	Openbare parkeergarages - parkeergarage is openbaar toegankelijk ☐ - ESPA-richtlijn: doorrijhoogte, verlichting, voorkomen dode hoeken, identificatie parkeerplekken, bewegwijzering, kassa's en automaten in het zicht, goede afsluiting na sluitingstijd ☐	☒		

SUBTOTAAL BEHAALDE EISEN: _____

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
☐ O9	Voorzieningen voor het stallen van fietsen - aantal plaatsen komt overeen met aantal bewoners/bezoekers d.m.v buurtstallingen, fietsenkluizen, fietsenrekken of meeneem- beperkende maatregelen ☐ - zicht op stallingsruimte of -plaats ☐		☐	
☐ O10	Haltes openbaar vervoer - liggen in het zicht ☐ - zicht niet belemmerd door beplanting, obstakels ☐ -abri's zijn transparant en verlicht ☐		☐	
☐ O11	Straatmeubilair - spaarzaam toegepast ☐ - voorzieningen worden zoveel mogelijk gecombineerd ☐ - liggen in het zicht van minimaal 2 woningen ☐ - voorzieningen veroorzaken geen overlast als hangplek ☐ - bereikbaarheid voor hulpdiensten is gegarandeerd ☐		☐	
☐ O12	Voorzieningen voor jongeren - speelruimte voor alle leeftijds- categorieën ☐ - speelruimte is gescheiden ☐ - speelruimte voor jonge kinderen is zichtbaar vanuit woningen ☐ - voor oudere jeugd is ruimte voor sportieve activiteiten ☐ - ruimte voor oudere jeugd binnen invloedssfeer ☐ - bereikbaarheid hulpdiensten blijft gegarandeerd ☐ - jongeren worden betrokken bij voorzieningen ☐ - zijn bestand tegen vandalisme en goed te beheren ☐		☐	
☐ O13	Overlast gevende voorzieningen - voorzieningen met extreme overlast worden aangepast, verplaatst of gesloten ☐		☐	

Norm	Omschrijving eisen	Basis	Aanvullend	Opmerkingen/datum
☐ O14	Toezicht woonomgeving - informeel toezicht stimuleren ☐ - toezichthouder in de buurt aanspreekbaar (wijkmeester, stadswacht, wijkagent) ☐		☐	
☒ O15	Beheerplan woonomgeving - er is een beheerplan ☐ - minimaal controle en snel herstel op vervuiling, vernieling en graffiti ☐ - procedures voor communicatie en samenwerking ☐	☒		

nummer certificaat:

uw adviseur

risicopunten

klasse

1

3

inbraakhistorie

tijd

contr. + akk. op:

door:

bewoner

voort.

eigenaar

adres

tel. thuis

plaats

tel. werk

postcode

huisnr.

adviesdatum

soort woning

☐ flat☐ appartement☐ bovenwoning☐ tussenwoning☐ hoekwoning☐ 2/1 kap-woning☐ vrijstaand

☐

GEADVISEERDE MAATREGELEN:

[illegible]

BELANGRIJK: Het certificaat Veilige Woning wordt alleen verstrekt nadat aan alle basiseisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen is voldaan.

De eisen die aan dit certificaat ten grondslag liggen beperken de kans op inbraak aanzienlijk. De politie kan echter geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden indien u toch slachtoffer van inbraak bent geworden.

GEREEDMELDINGEN via bijgeleverde gereedmeldingskaart.

Opgave sociaal onveilige plekken:

**POLITIE
KEURMERK
VEILIG
WONEN[®]**

Bijlage 3 • Toelichting op NEN 5096 en NEN 5087

Toelichting NEN 5096

Inbraakwerendheid gevelelementen met vaste vullingen, ramen, deuren, luiken.

De NEN 5096 geeft de eisen en classificatie voor de inbraakwerende eigenschappen van gevelelementen met vaste vullingen, ramen, deuren en luiken. Deze norm kent de volgende onderdelen:

- Beproevingsmethode voor de bepaling van weerstand tegen statische belasting
- Beproevingsmethode voor de bepaling van weerstand tegen dynamische belasting
- Manuele beproevingsmethode
- Inbraakwerendheid (eisen en classificatie)

De NEN 5096 beschrijft zes verschillende weerstandsklassen voor inbraakwerendheid. Voor het Politiekeurmerk Veilig Wonen® wordt uitgegaan van die situatie dat een deur of openslaand raam in afgesloten toestand een inbreker - die gangbare werkwijzen hanteert - drie minuten of langer buiten houdt, zonder de gebruiksvriendelijkheid en het bedieningscomfort te schaden.

Fabrikanten kunnen op twee manier een attest op een gevelement verkrijgen:

- Gevelementen worden getest en goedgekeurd volgens de NEN 5096 (met een minimale inbraakvertraging van drie minuten) door de SKG of SKH.
- Het is ook mogelijk om - bijvoorbeeld op basis van bestektekeningen en -omschrijvingen van een reeds goedgekeurd element - een conformiteitsverklaring voor een bepaald gevelement te verkrijgen. Deze verklaring wordt dan afgegeven door een beoordelingscommissie van SKG/SKH.

Informatie over de testen en actuele lijsten van fabrikanten die goedgekeurde gevelementen kunnen leveren is te verkrijgen bij SKG en SKH (zie bijlage 7 'contactpersonen').

Toelichting Ontwerp NEN 5087 'Inbraakveiligheid van woningen, bereikbaarheid van gevelelementen: ramen, deuren en kozijnen'

In de NEN 5096 zijn prestatienormen voor de inbraakwerendheid van gevelementen geformuleerd. Mede omdat het Bouwbesluit naar verwachting per 1 januari 1999 wordt uitgebreid met een paragraaf inbraakveiligheid, is behoefte ontstaan aan een norm die de regelgever een handvat biedt om aan te geven welke gevelementen aan eisen van inbraakwerendheid (volgens NEN 5096) moeten voldoen.

De NEN 5087 geeft aan welke gevelementen in woningen en woongebouwen worden geacht bereikbaar te zijn. Het gebruik van hulpmiddelen als ladders of inbraken door burens of andere medebewoners in woningen en woongebouwen blijven daarbij buiten beschouwing.

In deze bijlage is de NEN 5087 beknopt toegelicht. Om het begrijpelijk te maken is soms enigszins afgeweken van de formele terminologie. Voor de volledige omschrijving verwijzen we naar de officiële publicatie van de norm door het NNI.

Bereikbaar gevelvlak

Ramen, deuren en kozijnen zijn bereikbaar voor een gelegenheidsinbreker als:

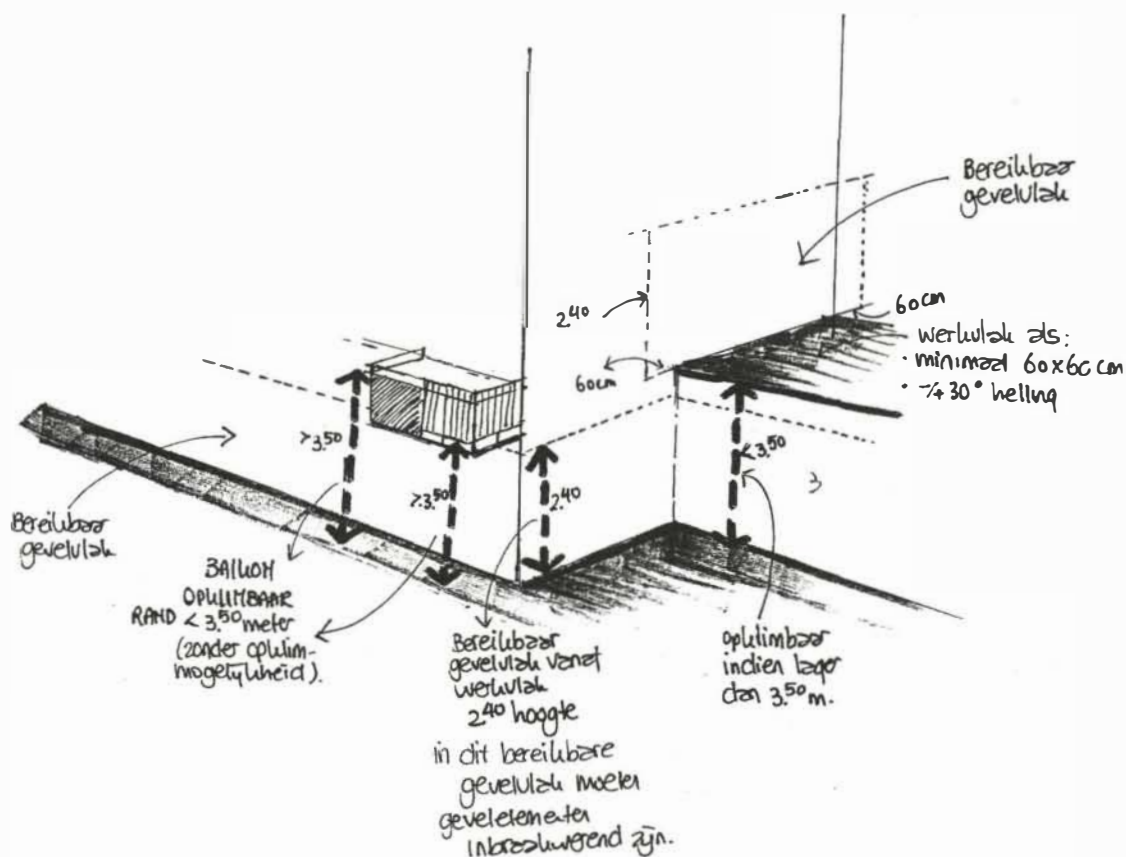
- deze onderdeel uitmaken van de buitengevels van een woning of woongebouw, of
- aan de gemeenschappelijke verkeersruimten van een woongebouw liggen, én
- in een bereikbaar gevelvlak liggen.

Het bereikbaar gevelvlak is gedefinieerd als een vlak van 2,4 m hoog vanaf het horizontale werkvlak waarop de inbreker staat. De afmeting van dit horizontale werkvlak moet tenminste 60 cm bij 60 cm zijn. De breedte van het bereikbare verticale gevelvlak is de breedte van het werkvlak met aan weerszijden nog 60 cm (zie toelichtende tekening).

Een werkvlak is natuurlijk de begane grond bij woningen of woongebouwen. Maar ook de vloer van gang of galerij in een woongebouw geldt als zodanig. Daarnaast is elk hoger gelegen vlak zoals een luifel, balkon, aanbouw te beschouwen als een werkvlak als het ten minste aan de volgende voorwaarden voldoet:

- het werkvlak ligt horizontaal of binnen een hoek van $+30^\circ$ en -30° met de horizontaal,
- de oppervlakte is minstens 60 cm bij 60 cm,
- de bovenkant van het werkvlak ten hoogste 3,5 meter boven de grond of de vloer van een gemeenschappelijke ruimte ligt.

In de bijgaande tekening is duidelijk welke gevelvlakken in deze ontwerp-NEN als bereikbaar worden beschouwd.

Bijlage 4 • De Monitor Veilig Wonen

Waarom een Monitor Veilig Wonen?

Om te kunnen bepalen aan welke eisen een complex of buurt moet voldoen om een certificaat of het volledige Politiekeurmerk Veilig Wonen® te halen moet een veiligheidsanalyse uitgevoerd worden. In deze veiligheidsanalyse wordt onderzocht of de lokale situatie aanleiding geeft tot het nemen van maatregelen, bijvoorbeeld doordat plekken of ruimten meer dan gemiddeld onveilig zijn of bewoners deze als zodanig ervaren. In dat geval is meer nodig dan alleen het realiseren van (preventieve) basiseisen. Voor het complex en de woonomgeving moet dus een pakket worden samengesteld uit de aanvullende eisen. Voor de woning is het uitvoeren van een veiligheidsanalyse niet nodig. Voor alle woningen wordt hetzelfde eisenpakket gehanteerd, met zeven basiseisen.

Om de adviseur te ondersteunen is er een computerprogramma ontwikkeld: de 'Monitor Veilig Wonen'. In dit computerprogramma voer je de gegevens van het project in en een aantal oordelen over de veiligheidssituatie. Op basis daarvan stelt het programma het in deze wijk noodzakelijke eisenpakket samen. Op deze manier zorgt het programma ervoor dat het bepalen van het eisenpakket in alle regio's op een soortgelijke manier verloopt en alle aanvragers op dezelfde manier behandeld worden. Het gebruik van de Monitor Veilig Wonen is dan ook verplicht, en bij de opleveringskeuring zal er naar de uitdraaien van het programma gevraagd worden.

Er zijn dus een aantal redenen voor het gebruik van de Monitor Veilig Wonen:

- er is een veiligheidsanalyse nodig om te bepalen welke aanvullende eisen nodig zijn
- een geautomatiseerd systeem maakt de analyse gemakkelijker, landelijk uniform en objectief.
- de veiligheidsanalyse ondersteunt het werk van de adviseur
- met de veiligheidsanalyse kunnen eenvoudig vergelijkingen gemaakt worden met andere gelijksoortige buurten op het gebied van de veiligheid.

Het werken met de Monitor Veilig Wonen

De Monitor Veilig Wonen bepaalt op basis van het aantal feitelijke delicten en de beleving van de veiligheidssituatie door lokale betrokkenen welke problemen er zijn. Daarvoor moeten mensen in de buurt gevraagd worden om aan een aantal veiligheidsaspecten een rapportcijfer te geven. Dat kan op papier gedaan worden of direct met een laptop bijvoorbeeld. Bij het testen van de Monitor bleek dat bewoners het erg waarderen als 'de agent' hun mening 'live' in de computer stopt.

De meningen van de bewoners worden later aangevuld met de mening van een aantal 'kenners' van de buurt, zoals de huismeester, de wijkagent, de opbouwwerker en het schoolhoofd. Ook worden de gegevens over aangiften, eigen waarnemingen en een aantal kenmerken van de buurt (wat voor soort woningen, wat voor soort bewoners, wonen er bijvoorbeeld relatief veel tieners of juist veel ouderen) toegevoegd. Met dit alles berekent het programma een veiligheidsprofiel. Vervolgens gaat het programma eisen selecteren die de problemen moeten verhelpen. Bij het selecteren van eisen let het programma op zaken als: wat is het grootste probleem, welke maatregelen helpen daar het best tegen, welke eisen zijn relatief goedkoop te realiseren en welke maatregelen verhelpen ook andere problemen. Na iedere geselecteerde eis schat het programma of daarmee de problemen verholpen worden of dat er nog meer eisen nodig zijn.

Op deze wijze wordt stap voor stap een compleet eisenpakket samengesteld van aanvullende eisen die leiden tot een veilig complex. Als een opdrachtgever een bepaalde eis niet wil uitvoeren (bijvoorbeeld vanwege de technische problemen die dit oplevert of de kosten) kan hij daar 'bezwaar' tegen maken. De monitor kan dan kijken of er een alternatief pakket van maatregelen is samen te stellen met eenzelfde veiligheidseffect maar waarin de gewraakte eis is vervangen door andere. Dit is niet altijd mogelijk.

Om te kunnen bepalen welke maatregelen nodig zijn moet in de monitor vooraf ingevuld worden welke eisen niet van toepassing zijn, bijvoorbeeld normblad C5 'lift' is niet van toepassing als er geen lift is in het complex. Tevens moet ingevuld worden aan welke eisen het complex eventueel al voldoet. Als bijvoorbeeld de verlichting in de gemeenschappelijke ruimten voldoende is dan kan deze eis natuurlijk niet meer gebruikt worden om een probleem op te lossen.

Naast de hoofdtak om het eisenpakket met aanvullende eisen samen te stellen, biedt de monitor een aantal extra mogelijkheden met de ingevoerde gegevens:

- De monitor kan een aantal analyses maken (met grafieken) zoals vergelijkingen tussen de oordelen van verschillende complexen.
- De monitor kan een evaluatie van de maatregelen uitvoeren. De situatie na uitvoeren van de maatregelen wordt dan vergeleken met de nul-meting (de situatie ten tijde van het advies). Zo kan bijvoorbeeld een jaar na het uitvoeren van de maatregelen gekeken worden welk effect de maatregelen hebben gehad.

Hoe komt u aan de Monitor Veilig Wonen?

Met het bestelformulier uit dit handboek kunt u de Monitor bestellen bij het Nationaal Centrum voor Preventie (NCP). Het programma draait onder Microsoft Windows op een 486 of snellere PC. U ontvangt de installatiediskette met alle benodigde bestanden. Ook is een handleiding bijgevoegd, waarin beschreven staat hoe het programma werkt, welke gegevens er nodig zijn en wat de werkwijze is.

Bestelformulier Monitor Veilig Wonen

Hierbij bestel ik exempla(a)r(en) van de Monitor Veilig Wonen.

Organisatie

Naam

Adres

Postcode en plaats

Datum

Handtekening

Dit formulier geheel ingevuld sturen of faxen naar:

Nationaal Centrum voor Preventie
t.a.v. Projectteam Politiekeurmerk
Postbus 61
3720 AB Bilthoven

Fax: 030 - 229 60 10

Bijlage 5 • Keuringsprocedure

Keuringsprocedure

In de handboeken Politiekeurmerk Veilig Wonen® Nieuwbouw en Bestaande bouw en de Overeenkomst tot realiseren bouwproject conform Politiekeurmerk Veilig Wonen® (het convenant) is opgenomen dat projecten, aangemeld door de opdrachtgever om gebouwd te worden volgens de eisen van het Keurmerk, na oplevering door een onafhankelijk inspectiebureau gekeurd moeten worden voordat door de politie overgegaan kan worden tot de uitreiking van het Politiekeurmerk Veilig Wonen® Nieuwbouw of Bestaande bouw of een van de certificaten Certificaat Veilig Gebouw of Certificaat Veilige Omgeving. Deze procedure is bedoeld als aanvulling en beschrijft in detail de gang van zaken rond de aanvraag, de financiën, de oplevering en de rapportage van projecten die volgens het Politiekeurmerk Veilig Wonen® gebouwd worden.

Algemeen doel van de opleveringskeuring

De opleveringskeuring uitgevoerd door het onafhankelijke inspectiebureau R2B of een ander door het Nationaal Centrum voor Preventie toegewezen inspectiebureau, is bedoeld om nieuwbouw- en complexgewijze bestaande bouw -projecten (dat wil zeggen projecten die het Certificaat Veilig Gebouw en het Certificaat Veilige Omgeving willen krijgen) die gebouwd zijn volgens het Politiekeurmerk Veilig Wonen® en begeleid zijn door een bouwplanadviseur van de politie, te laten keuren door een objectieve derde partij die bepaalt of het project inderdaad voldoet aan het eisenpakket zoals dat bij de aanvang van het project is vastgelegd in de Overeenkomst tot realiseren bouwproject conform Politiekeurmerk Veilig Wonen® en/of voorkomt in een van de handboeken Politiekeurmerk Veilig Wonen® (Nieuwbouw of Bestaande bouw). Tevens wordt met deze opleveringskeuring gewaarborgd dat Keurmerkplannen overal in het land aan dezelfde, landelijk uniforme eisen voldoen. Het inspectiebureau draagt tevens zorg voor het landelijk aanmelden van alle projecten die een Politiekeurmerk Veilig Wonen® Bestaande bouw of Nieuwbouw hebben ontvangen.

Procedures tijdens de aanvraagfase

De opdrachtgever/aanvrager levert aan de Keurmerkcommissie van de regio (via de bouwplanadviseur) die tekeningen en omschrijvingen van het te realiseren plan aan (in tweevoud), die nodig zijn om het plan conform de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen® te kunnen beoordelen.

De Keurmerkcommissie bepaalt (in overleg met de bouwplanadviseur) of het plan voldoet aan de eisen van het keurmerk en bepaalt tevens hoeveel typen woningen er zijn en hoeveel woningen er in totaal gekeurd moeten worden. Dit wordt in een apart overzicht vermeld.

De Keurmerkcommissie stuurt één set tekeningen gestempeld en geparafeerd retour opdrachtgever. De 2e set wordt gebruikt door het inspectiebureau tijdens de keuring.

Het overzicht van de te keuren woningen wordt als bijlage bij de te ondertekenen overeenkomst tussen politie en opdrachtgever/aanvrager en de ingevulde toetslijst opgenomen.

De opdrachtgever/aanvrager stuurt een kopie van deze overeenkomst en het overzicht naar het inspectiebureau met een aanvraag tot een keuring in de opleveringsfase.

Het inspectiebureau stuurt een bevestiging van deze aanvraag en een factuur die uiterlijk twee weken voor de datum van de keuring betaald moet zijn.

Procedures tijdens de realiseringsfase

De opdrachtgever/aanvrager zal het bouwplan uitvoeren volgens de door de Keurmerkcommissie goedgekeurde tekeningen en omschrijvingen.

Als het plan door wat voor oorzaken dan ook niet gerealiseerd kan worden volgens de in het convenant vastgelegde eisen van het keurmerk zal daarover tijdig overleg worden gevoerd met de bouwplanadviseur en Keurmerkcommissie van de politie.

De bouwplanadviseur die betrokken is bij het plan houdt altijd de laatste stand van zaken van het project bij en documenteert dit. De bouwplanadviseur fungeert als aanspreekpunt/vaste begeleider van de opdrachtgever/aanvrager bij de realisering van het plan.

Eventuele afwijkingen zullen ter beoordeling worden voorgelegd aan de Keurmerkcommissie van de desbetreffende regio. Deze dienen in tweevoud bij de Keurmerkcommissie ingediend te worden waarna één exemplaar geparafeerd retour gezonden wordt door de Keurmerkcommissie.

De Keurmerkcommissie zorgt ervoor dat er voor eventuele afwijkingen in het plan waarbij niet voldaan kan worden aan basiseisen uit het handboek, dispensatie wordt aangevraagd bij de dispensatiecommissie van het Nationaal Centrum voor Preventie in Bilthoven.

Het (schriftelijk) toekennen van deze dispensatie heeft tot gevolg dat het verlenen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen toch doorgang kan vinden. De dispensatietoekenning dient te worden opgenomen in de documentatie van het plan.

Het niet toekennen van deze dispensatie heeft tot gevolg dat het plan geen Politiekeurmerk Veilig Wonen® kan krijgen. De bouwplanadviseur of Keurmerkcommissie stelt de opdrachtgever/aanvrager hiervan op de hoogte. De opdrachtgever/aanvrager geeft dit door aan het inspectiebureau. Eventueel al betaalde bedragen voor de opleveringskeuring worden door het inspectiebureau teruggestort op rekening van de opdrachtgever/aanvrager. Als het niet toekennen van de dispensatie binnen twee weken voor de al afgesproken opleveringskeuring plaatsvindt worden door het inspectiebureau eventueel al gemaakte kosten in rekening gebracht.

Procedures tijdens de oplevering

Keuring dient uiterlijk 3 maanden na oplevering van het project plaats te vinden.

De opdrachtgever/aanvrager zorgt ervoor dat minimaal twee weken voor de datum van de geplande keuring deze aangevraagd is bij en betaald is aan het inspectiebureau. De gereedmelding van het project wordt telefonisch aan het inspectiebureau doorgegeven.

Het inspectiebureau doet aan de opdrachtgever/aanvrager en de bouwplanadviseur een voorstel voor een datum voor de opleveringskeuring.

Tijdens de opleveringskeuring zorgt de bouwplanadviseur ervoor dat alle benodigde gegevens aanwezig zijn (zie checklist) om te kunnen bepalen of het project voldoet aan de eisen van het Keurmerk.

Het inspectiebureau maakt een opleveringsrapportage tijdens de inspectie van de in de overeenkomst genoemde afspraken en bescheiden, en geeft aan het einde van de inspectie meteen aan of het Politiekeurmerk Veilig Wonen® toegekend kan worden of welke punten er nog verbeterd moet worden. Hierbij wordt ook de procedure voor herinspectie genoemd.

Kopieën van de rapportage gaan naar de opdrachtgever/aanvrager, de bouwplanadviseur c.q. Keurmerkcommissie en het NCP.

Bij de ontvangst van de schriftelijke rapportage met een Ja-conclusie van het inspectiebureau zorgt de bouwplanadviseur/Keurmerkcommissie voor de uitreiking van het Politiekeurmerk Veilig Wonen®. Kopieën van de Verklaring gaan naar het NCP.

Procedures voor een herinspectie

Tijdens de opleveringskeuring (of direct daarna) laat het inspectiebureau weten of het plan voldoet aan de Keurmerk-eisen. Is dit niet het geval dan wordt getracht meteen een afspraak te maken voor een datum van de herinspectie.

Het inspectiebureau geeft op het formulier "opdracht herinspectie" aan welke punten nog verbeterd moeten worden en legt dit voor akkoord voor aan de opdrachtgever/aanvrager. Kosten voor herkeuring zullen op basis van nacalculatie geschieden. Dit wordt vermeld op de "opdracht herinspectie".

De bouwplanadviseur/ Keurmerkcommissie krijgt een kopie van dit formulier.

Na uitvoering van de op het formulier genoemde punten wordt het inspectiebureau ingelicht (weer minimaal 2 weken voor de datum van de herkeuring).

Verdere procedure zoals onder "Procedure tijdens de oplevering". Alleen de punten die nog niet voldoen worden geïnspecteerd.

Checklist benodigde gegevens tijdens opleveringskeuring:

1. Ondertekend convenant/overeenkomst tot realisatie: (opmaken in drievoud: één voor gemeente, opdrachtgever, politie)
2. Ingevulde en ondertekende toetslijst van het project.
- 2a. Later aangebrachte wijzigingen op de toetslijst:
 - geen invloed op puntentotaal van het plan: aangeven op/bij toetslijst
 - wel invloed op puntentotaal of 100% eis: dispensatie-aanvraag en -toekenning kunnen laten zien
3. Uitdraaien Monitor Veilig Wonen (bij bestaande bouw)
4. Originele tekeningen
5. Bestekken
6. Verlichtingssterkte berekeningen Openbare Verlichting + tekeningen
7. Groenplan
8. Productcertificaten
9. Beheerplan omgeving

De nummers 4 t/m 9 moeten door opdrachtgever in tweevoud aangeleverd worden waarna één exemplaar na akkoord gestempeld en getekend retour gezonden dient te worden door de keurmerkcommissie.

De nummers 6 t/m 9 moeten door de bouwplanadviseur en Keurmerkcommissie al voor de inspectie gecontroleerd zijn op hun volledigheid/juistheid!

Staffel te keuren woningen

Inspecties worden steekproefsgewijs uitgevoerd. De steekproefgrootte is afhankelijk van het aantal woningen van één type. Hiervoor geldt de volgende staffel:

- Tot 10 woningen van één type: 1 woning
- Van 10 tot 50 woningen van één type: 2 woningen
- Van 50 tot 100 woningen van één type: 3 woningen
- Van 100 tot 150 woningen van één type: 4 woningen
- Vanaf 150 woningen van één type: 5 woningen

Bijlage 6 • Voorbeeld convenant

OVEREENKOMST

tot realiseren bouwproject conform Politiekeurmerk Veilig Wonen® bestaande bouw.

Overwegende:

- dat partijen het wenselijk vinden, dat het project genaamd gelegen in de gemeente, omfattendewoningen, op percelen kadastraal bekend onder nummer(s) ...sectie wordt gerealiseerd conform de richtlijnen Politiekeurmerk Veilig Wonen®.
- dat nader te noemen aanvrager middels een daartoe strekkende aanvraag te kennen heeft gegeven, het project te willen realiseren onder Politiekeurmerk Veilig Wonen® (partij 1).
- dat de gemeente(...) dit initiatief daadwerkelijk zal ondersteunen (partij 2).
dat de Keurmerkcommissie Politiekeurmerk Veilig Wonen® in de politieregio ... namens de Stuurgroep Veilig Wonen bevoegd is tot het verlenen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen®, als het plan conform bovengenoemde richtlijnen is gerealiseerd (partij 3).
- dat het wenselijk is, dat de aanvrager (partij 1), bekend kan maken, dat het Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving voor het bovengenoemde project is aangevraagd.

komen partijen het volgende overeen:

A: DE AANVRAAG.

De aanvrager en bovengenoemde gemeente leveren bij de bevoegde bouwplanadviseur van de regiopolitie ..., afdeling .. die tekeningen en omschrijvingen van het te realiseren plan aan, die nodig zijn om het plan conform het handboek Politiekeurmerk Veilig Wonen® voor de bestaande bouw te kunnen beoordelen.

De Keurmerkcommissie Politiekeurmerk Veilig Wonen® in de politieregio ... stelt allereerst op basis van een veiligheidsanalyse vast welke eisen voor het betreffende project van toepassing worden verklaard en stelt aanvrager daarvan schriftelijk in kennis. Na afronding van de ontwerpfasen verleent de politieregio, als na bestudering van de volledige bij de keurmerkaanvraag behorende bescheiden en toetsing van deze bescheiden aan de daarvoor geldende eisen uit het Handboek Politiekeurmerk Veilig Wonen® voor de bestaande bouw, het plan aan de van toepassing verklaarde normen voldoet, de aanvrager toestemming tot het voeren van het logo Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving.

De bevoegde bouwplanadviseur maakt van de planbeoordeling een toetslijst op en stelt deze ter beschikking van de aanvrager en de gemeente.

De toestemming tot het gebruik van het logo Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving is beperkt tot het voeren daarvan met het jaartal van opleveren bouwproject, in alle correspondentie en gedrukte of andere media, het omschreven project betreffende, doch met dien verstande dat tot het moment van opleveringscontrole de toevoeging 'keurmerk/certificaat aangevraagd' dan wel 'voorlopig keurmerk/certificaat toegekend' moet worden gevoerd.

De aanvrager zelf de zorg en de kosten draagt die verbonden zijn aan eventuele extra publiciteit, die verbonden is met de keurmerkverlening aan het project.

De aanvrager zich bij het gebruik c.q. het afbeelden van het logo houdt aan de grafische specificaties die door de Keurmerkcommissie worden verstrekt en zoals opgenomen onder de aanvullende bepalingen van deze overeenkomst.

B: DE REALISERING

De aanvrager zal, als de op het plan betrekking hebbende tekeningen en omschrijvingen voldoen aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving en hij toestemming heeft tot het tijdelijk voeren van het logo, het bouwplan conform de goedgekeurde tekeningen en omschrijvingen uitvoeren.

Ingeval de aanvrager door wat voor oorzaken dan ook, het plan niet kan realiseren conform de ingediende tekeningen en omschrijvingen van het te realiseren plan, zal hij hierover tijdig overleg voeren met de bevoegde bouwplanadviseur van de Regiopolitie

De bouwplanadviseur zal eventuele afwijkingen van de goedgekeurde tekeningen en omschrijvingen ter beoordeling voorleggen aan de Keurmerkcommissie in de politieregio

De bouwplanadviseur draagt er zorg voor dat bovengenoemde Keurmerkcommissie zo nodig dispensatie bij het Nationaal Centrum voor Preventie zal aanvragen voor afwijkingen van de ingediende tekeningen en omschrijvingen van het te realiseren plan.

Toekenning van dispensatie heeft tot gevolg, dat het verlenen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving niet wordt geweigerd.

De gemeente verplicht zich datgene te realiseren, dat conform de ingediende tekeningen en omschrijvingen van het te realiseren plan voor haar rekening komt.

De Regiopolitie, de afdeling .. verplicht zich erin te voorzien, dat de bouwplanadviseur voldoende faciliteiten ter beschikking heeft om het gehele bouwproces te begeleiden.

C: DE OPLEVERING

De aanvrager een opleveringscontrole zal laten uitvoeren door de Keurmerkcommissie of door een vanwege deze commissie aangewezen derde instantie, op kosten van de aanvrager.

De aanvrager het logo Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving vanaf het moment van opleveringscontrole en positieve uitslag hiervan, mag voeren zonder de eerdere toevoegingen 'keurmerk/certificaat aangevraagd', dan wel 'voorlopig keurmerk/certificaat toegekend'.

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving heeft vanaf het moment van oplevering van het project een geldigheidsduur van 5 jaar.

De aanvrager het realiseren van het project onder keurmerk op de woningen van dit project mag aangeven met een sticker of dergelijke, doch zodanig dat het duidelijk is in welk jaar de geldigheid van het verleende keurmerk verstrijkt (maximaal 5 jaar na oplevering).

De Regiopolitie ... verplicht zich aan individuele bewoners, op hun daartoe strekkende aanvraag, certificaten Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving af te geven, die een geldigheidsduur van vijf jaar hebben.

Van het verstrekken van certificaten zal door de politieregio een registratie worden bijgehouden, waarin alleen naam, adres, woonplaats van de certificaathouder alsmede datum van afgifte van het certificaat zal worden opgenomen.

De aanvrager bij negatieve uitslag van de opleveringscontrole het logo niet meer voert in cor-

respondentie, het project betreffende, en dat gedrukte en andere media waarin het logo voorkomt en die het project betreffen, terstond uit de roulatie neemt en vernietigt. Certificaten zullen in dat geval niet worden afgegeven.

De aanvrager geen aanspraak zal maken op het keurmerk/certificaat, anders dan in het Handboek Politiekeurmerk Veilig Wonen® voor de bestaande bouw aangegeven, dat wil zeggen dat de aanvrager alleen aanspraak kan maken op de kwaliteit van de beoordelingsrichtlijnen en de kwaliteit van het beoordelingsproces.

D: BEHEER.

De gemeente verplicht zich tot onderhoud van de openbare voorzieningen en herstel van vernielingen conform het gestelde in de richtlijnen Politiekeurmerk Veilig Wonen®.

De Regiopolitie .., de afdeling .. verplicht zich erin te voorzien dat de bouwplanadviseur voldoende faciliteiten ter beschikking heeft, om het onderdeel Voorlichting en informatie van het Politiekeurmerk Veilig Wonen® nader gestalte te geven.

E: DUUR OVEREENKOMST EN GESCHILLEN.

Deze overeenkomst heeft, te rekenen vanaf het moment van opleveren van het project, een geldigheidsduur van vijf jaar.

Ruim voor de ommekomst van de termijn van vijf jaar zal de bouwplanadviseur de geregistreerde certificaathouders benaderen met de vraag, of zij verlenging van het certificaat wensen.

Als het project en de woning nog aan de richtlijnen Politiekeurmerk Veilig Wonen®/Certificaat Veilig Complex/Certificaat Veilige Omgeving voldoen, zal een nieuw certificaat worden versprekt, dat een geldigheid heeft van vijf jaar.

In geval van geschillen zal door partijen een beroep worden gedaan op de Centrale Beroeps- en Begeleidingscommissie Politiekeurmerk Veilig Wonen®.

Partijen aanvaarden de uitspraken van deze commissie als bindend.

Van een geschil is sprake als één van de partijen de andere partijen schriftelijk laat weten dat er een geschil is ontstaan.

F: AANVULLENDE BEPALINGEN.

Partijen komen de volgende aanvullende bepalingen overeen:

De aanvrager zal de Regiopolitie vrijwaren van welke aansprakelijkheid dan ook die voortvloeit uit deze overeenkomst.

Met betrekking tot het gebruik van het keurmerk in publiciteitsmateriaal:

De tekstregel 'Politiekeurmerk Veilig Wonen' is onverbrekkelijk verbonden met het registratieteken '®'.

Zo lang van toepassing de ondertitel 'keurmerk/certificaat aangevraagd' dan wel 'voorlopig keurmerk/certificaat toegekend' voeren.

Ondertitel steeds in het lettertype Frutiger vet romein afdrukken.

Als lettergrootte aanhouden gelijke lettergrootte als het woord 'POLITIE' in het beeldmerk.

De woorden 'POLITIE KEURMERK VEILIG WONEN®' in hoofdletters en de ondertitel in kleine letters zetten.

Indien het logo en de ondertitel in kleur worden afgedrukt (het mag ook in zwart/wit) de volgende kleurcode aanhouden: blauw: PMS 288.

De aanvrager en de gemeente zullen alle medewerking verlenen en informatie verstrekken die de Keurmerkcommissie nodig acht voor de juiste beoordeling van de bouwplannen en de evaluatie van het project.

Dispensatie verleent voor de onderdelen:

Deze onderdelen worden gecompenseerd door:

Ondertekend te.....op.....1998

Voor de woningen .

Partij 1 (naam opdrachtgever) :

vestigingsplaats :

Namens deze (naam) :

Handtekening :

Partij 2 : Gemeente

Namens deze (naam) :

Functie : burgemeester

Handtekening :

Partij 3 : Politie

Namens deze (naam) :

Handtekening :

Bijlage 7 • Lijst contactpersonen

NR.	REGIO	CONTACTPERSOON	POSTADRES	PLAATS	TELEFOON
1	Groningen	De heer E.J. Kuipers	Beukenlaan 1	9600 AB HOOGEZAND	050-5996431
2	Friesland	De heer B. van der Woude	Postbus 194	8860 AD HARLINGEN	0517-491342
3	Drenthe	De heer R. Groen	Postbus 107	9400 AC ASSEN	0592-361316
4	IJsselland	De heer A. Vaarkamp	Postbus 10052	8000 GB ZWOLLE	038-4255171
5	Twente	De heer A. Staman	Marskant 111	7551 BT HENGELLO	053-4556060
6	Noord- en Oost Gelderland	De heer R. Ditzel	Postbus 618	7300 AP APELDOORN	055-3686827
7	Gelderland-Midden	De heer B. Cloosterman	Postbus 88	q6660 AB ELST	0481-377900
8	Gelderland-Zuid	De heer J. Hoencamp	Postbus 133	4100 AC CULEMBORG	0345-477904
9	Utrecht	De heer B. Klappe	Dierenriem 11	3738 TP MAARTENSDIJK	0346-217980
	Utrecht	De heer P. Versteeg	Dierenriem 11	3738 TP MAARTENSDIJK	0346-217983
10	Noord-Holland Noord	De heer A. Jongejan	Postbus 21	1800 AA ALKMAAR	072-5498127
	Noord-Holland Noord	De heer D.M. Volger	Postbus 21	1800 AA ALKMAAR	072-5498134
	Noord-Holland Noord	De heer J. 't Hoen	Postbus 21	1800 AA ALKMAAR	072-5498137
11	Zaanstreek-Waterland	De heer W. Peper	Postbus 400	1544 ZG ZAANDIJK	075-6271304
12	Kennemerland	De heer R.C. Landsaat	Postbus 57	2000 AB HAARLEM	023-5318613
13	Amsterdam-Amstelland	De heer A.W. de Jong	Elandsgracht 117	1000 CG AMSTERDAM	
	Amsterdam-Amstelland	De heer J. Smit	Elandsgracht 117	1000 CG AMSTERDAM	020-5595680
14	Gooi- en Vechtstreek	De heer G. van der Lustgraaf	Postbus 42	1200 AA HILVERSUM	035-6552092
15	Haaglanden	De heer R. van der Bijl	Postbus 264	2501 CG DEN HAAG	070-3103428
	Haaglanden	De heer A.J. Schouten	Postbus 264	2501 CG DEN HAAG	070-3103098
16	Hollands-Midden	De heer A.A. van Wijk	Postbus 4240	2350 CE LEIDERDORP	071-5459844
	Hollands-Midden	De heer R. Janse	Postbus 294	2200 AG NOORDWIJK	071-3644462
17	Rotterdam-Rijnmond	De heer M. Vroombout	Westblaak 134	3012 KM ROTTERDAM	010-2749110
	Rotterdam-Rijnmond	De heer C. van der Nat	Westblaak 134	3012 KM ROTTERDAM	010-2749118
	Rotterdam-Rijnmond	De heer H. Visser	Westblaak 134	3012 KM ROTTERDAM	010-2749112
18	Zuid-Holland Zuid	De heer R.C.M. van der Horst	Vondelstraat 1	3341 TP H.I. Ambacht	078-6303000
19	Zeeland	De heer J.P. van Schaik	Postbus 209	4460 AE GOES	0113-245000
20	Midden- en West Brabant	De heer H. Houben	Postbus 592	5140 AN WAALWIJK	0416-681768
21	Brabant-Noord	De heer G.J.M. van der Krabben	Postbus 90106	5200 MA DEN BOSCH	073-6991620
22	Brabant Zuid-Oost	De heer C. van Koert	Postbus 1539	5602 BM EINDHOVEN	040-2330915
23	Limburg-Noord	De heer N.H.L. Dohmen	Postbus 52	5900 AB VENLO	077-3555657
24	Limburg-Zuid	De heer J.P.A. Bol	Postbus 4488	6401 CZ HEERLEN	045-4003000
24	Limburg-Zuid	De heer D.J. van Rossum	Postbus 899	6130 AW SITTARD	046-4004003
25	Flevoland	De heer R.G.J. Telderman	Postbus 10334	1301 AH ALMERE	036-5485214

Overige adressen:

Nationaal Centrum voor Preventie	Postbus 61	3720 AB BILTHOVEN	030-2296000
NNI, Nederlands Normalisatie Instituut	Postbus 5059	2600 GB DELFT	015 2690 390
NPI, Nederlands Politie Instituut	Postbus 219	2501 CE DEN HAAG	070 3180220
Stichting Keuringsbureau Hout	Postbus 50	1270 AB HUIZEN	035-5268737
Stichting Kwaliteitsborging Preventie	Postbus 61	3720 AB BILHOVEN	030 -2296000
Stichting Kwaliteitscentrum Gevelementen	Postbus 212	3454 ZL DE MEERN	030-6621633
Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting	Postbus 1878	3000 BW ROTTERDAM	010-2825050

Bijlage 8 • Begrippenlijst

Achterpad:	openbaar of particulier pad dat toegang geeft tot de achterzijde van bebouwing of daar langs voert.
Anti-inbraakstrip:	twee in elkaar vallende lange metalen strippen waarvan een deel op de deur en een deel op het kozijn wordt bevestigd.
Bewegingsschakelaar/ Bewegingsdetectie (lamp):	sensor die de lamp automatisch aanschakelt bij beweging in de directe omgeving van de lamp.
Bijzetslot:	een slot dat wordt geplaatst in aanvulling op bestaande sloten of sluitingen.
Binnenterrein:	een openbare ruimte grenzend aan de achtertuinen of achterzijde van woningen.
Blinde gevel of muur:	gevel zonder gevelopeningen.
Bouwplanadviseur:	Politiemedewerker of extern adviseur die speciaal is opgeleid voor het adviseren bij het Politiekeurmerk Veilig Wonen.
BRL:	Beoordelingsrichtlijn.
Buurt:	gedeelte van een stad of wijk, evenals een wijk herkenbaar als een zekere eenheid maar kleiner van afmeting.
Cilinder:	dat deel van het slot waar men de sleutel insteekt.
Dagmaat:	dit is de maat gemeten aan de binnenkant van een kozijn of sponning.
Dagschoot:	het met de deurkruk, draaiknop of trekhaak beweegbare gedeelte van het slot.
Deurspion:	een klein kijkertje in de voordeur, waarmee u bezoekers voor de deur kunt zien.
Doorboorbeveiliging:	Beveiliging tegen het doorboren van een cilinder.
Doorklimbeveiliging:	een traliwerk of barrièrestang (-en) die inklimmen door ramen verhindert.
Draaiknop:	Ovale, ronde of driekantige knop om aan de binnenzijde een (toegangs)deur te bedienen.
Eengezinswoning:	grondgebonden woning met tuin en erf, veelal aaneengeschakeld in rijen of stroken. Voorbeelden vrijstaande woningen als villa en bungalow, meer-onder-1-kapwoningen, geschakelde woningen en eventuele gestapelde woningen zonder gemeenschappelijke ruimten (zoals duplexwoningen).

Erfafscheiding:	bouwwerk ter markering van een erfscheiding.
Erfscheiding:	grens van een perceel.
Flipperen:	het van buitenaf, via de ruimte tussen de deur en het kozijn, openen van de dagschoot van het slot van de deur met behulp van een buigzaam materiaal, zoals een creditcard of een stukje zonweringslamel. Als de deur op slot is (nachtschoot) heeft flipperen geen effect. Een flipperbeveiliging kan bestaan uit een slot met een automatische nachtschootuitwerper, een slot met een dagschootvergrendeling of uit anti-inbraakstrips.
Gevel:	Buitenmuur van gebouw, bijvoorbeeld voorgevel, zijgevel, achtergevel (naar de openbare weg gekeerd)
Glaslatten:	Latten waarmee het glas in een kozijn is vastgezet.
Hengelen:	het van buiten af open maken van de dagschoot door het manipuleren van het slot (knop) via openingen (brievenbuis, kattenluikje) in de deur.
Kerntrekbeveiliging:	beveiliging tegen het uittrekken van de cilinder.
Kierstandhouder:	hendel met een beugel die ervoor kan zorgen dat de voordeur maar op een kier kan worden geopend. Dit voorkomt binnendringen.
Maaiveld:	(hoogte van het) afgewerkte terrein/aangrenzende gebied.
Modus Operandi:	manier van werken van een dader (inbreker).
Nachtschoot:	het met de sleutel beweegbare gedeelte (schoot) van het slot dat in de sluitkom/sluitkast valt.
Automatische nachtschootuitwerper:	een type slot dat bij het sluiten (dichtvallen) van de deur, zonder de sleutel te gebruiken, de nachtschoot gebruikt. Een dergelijk slot biedt dus een goede bescherming tegen flipperen.
NEN:	Nederlandse Eenheids Norm.
NCP:	Nationaal Centrum voor Preventie.
NPI:	Nederlands Politie Instituut.
Parkeerplaats:	een plek voor één auto.
Parkeerterreinen:	verzameling parkeerplaatsen.
Publiekstrekkende voorzieningen:	Voorzieningen zoals scholen, bedrijven, sportvoorzieningen, kantoren, jongerencentra of discotheken die door veel mensen bezocht worden en overlast kunnen veroorzaken.
Raamboompje:	een beweegbare handgreep waarmee het raam geopend en gesloten wordt. Kan vergrendeld worden.

RA-waarde:	een cijfer (0-100) voor de kleuronderscheiding van de lamp: hoe natuurlijk ziet men kleuren van een voorwerp onder de lichtbron. Onder de lichtbron zijn bij een RA-waarde van 0 zijn geen kleuren te onderscheiden en bij een RA-waarde van 100 zijn alle kleuren te onderscheiden.
Rookmelder:	een apparaat dat een indringend geluid geeft als er rook gesignaleerd wordt.
Schemerschakelaar (lamp):	sensor in lamp die automatisch aanslaat als het donker wordt en weer automatisch uitschakelt als er voldoende licht is.
Semi-formeel toezicht-houderschap:	onder semi-formele toezichthouders worden huismeesters, conciërges, wijkbeheerders en dergelijke begrepen.
Sociale veiligheid:	De mate waarin mensen vrij van dreiging gebruik kunnen maken van de gebouwde omgeving. Het begrip sociale veiligheid omvat zowel een subjectieve als een objectieve component: enerzijds de feitelijke kans om in een bepaalde omgeving slachtoffer te worden van een delict en anderzijds de mate waarin de omgeving als veilig wordt ervaren, de veiligheidsbeleving van de omgeving.
Straatmeubilair:	alle objecten in de openbare ruimte, zoals zitbanken, kunst, lantaarnpalen, bushokjes, trafo-huisjes, blik-, glas-, papier- en textielbakken, verzamelcontainers groen en grijs afval, telefooncel.
Uh-waarde:	cijfer dat de gelijkmatigheid van de verlichting weergeeft.
Vlakovulling:	glas, hout of kunststof als vulling van een raam of deur.
Wijk:	gedeelte van het stedelijk woongebied, herkenbaar als ruimtelijke en/of sociaal-economische eenheid of herkenbaar aan een dominante functie of eigenschap.
Wijkontsluitingsweg:	De hoofdroute voor autoverkeer met een doorgaand karakter in de woonwijk, dikwijls ook de verbinding tussen het woongebied en de rest van de kern.
Woning:	een complex van ruimten, bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijke huishouding.
Woongebouw:	een gebouw met woningen die zijn te bereiken door één of meer gemeenschappelijke verkeersruimten. De meest voorkomende woongebouwen zijn: gebouwen met een portiek-ontsluiting, gebouwen met een galerij-ontsluiting, gebouwen met binnengangen of corridors, gestapelde bouw of laagbouw met een overkapt binnenterrein.
Woonvertrek:	veel gebruikte ruimte in de woning die als gezamenlijke verblijfsruimte wordt gebruikt; de woon- of zitkamer.

Bijlage 9 • Verder lezen

Aanbevelingen voor openbare verlichting 1990

Uitgave: Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde, februari 1990 (geheel herziene uitgave). Bestellen: 026 - 3562466 (Mw. de Man)

Beveiliging van gebouwen,

deel 1 (eengezinswoningen)

deel 2 (meergezinswoningen)

deel 3 (winkels)

deel 4 (kantoren)

deel 5 (bedrijfsgebouwen en -terreinen)

deel 6 (scholen)

deel 7 (wijkcentra)

Uitgave: Stichting Bouwresearch, Rotterdam, 1994.

Bestellen: 010 - 4117276/4123528

NEN 5096 over inbraakwerendheid van gevelelementen.

NEN 5087 'Inbraakveiligheid van woningen, bereikbaarheid van gevelelementen: ramen, deuren en kozijnen'

Uitgave: Nederlands Normalisatie Instituut, Delft.

Bestellen: tel. 015 - 2690390.

Handboek Politiekeurmerk Veilig Wonen® Nieuwbouw

Uitgave: SEV/Servicepunt Veilig Wonen, mei 1998

Bestellen: Firma Van Zijp, 079 341 78 81

Sociaal Veilig Ontwerpen, checklist ten behoeve van het ontwikkelen en toetsen van (plannen voor) de gebouwde omgeving.

D.J.M. van der Voordt en H.B.R. van Wegen, Delft/Den Haag, 1990.

Uitgave: Publikatieburo Faculteit der Bouwkunde

Bestellen: TU Delft, tel. 015 - 2784737

Veiligheidszorg door Woningcorporaties: een integrale aanpak voor veilig wonen, werkboek (boek I) en maatregelen (boek II).

Uitgave: Nationale Woningraad, maart 1997.

Bestellen: Aedes tel: veranderd per 15 december telefoonnummer volgt nog

Handboek ruimtelijke aanpak van sociale veiligheid en criminaliteitspreventie in de gemeentelijke praktijk.

Drs. Leonie van der Hoek, Ruimte-Adviesbureau Area, Rotterdam, 1994

Uitgave: Uitgeverij Thoth, Bussum

ISBN 90 6868 109 5

Notitie 'jongerenontmoetingsplekken'

Stichting Speelruimte

Postbus 449/Soesterweg 9

3800 AK Amersfoort

tel: 033 4653270

fax: 033 4617583

Handboek Consumentenkeurmerk Seniorenlabel

Uitgave: Projectbureau Seniorenlabel, Rotterdam, september 1994

Bestellen: ANBO 030 - 231 52 78

VAC-kwaliteitswijzer

Integrale visie op de gebruikskwaliteit van woning en woonomgeving

Uitgave: Landelijk contact van de VAC's, Utrecht, mei 1997

Bestellen: 030-2610475

Het keurmerk Veilig Ondernemen (in ontwikkeling)

- Checklist voor winkelgebieden en bedrijventerreinen.

Informatie: Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Handboek voor toegankelijkheid: voorheen verboden toegang

Maarten Wijk et al.

Uitgave: Misset, Doetinchem

Bestellen: 0314- 34 99 11

Inventarisatielijst European Standard Parking Award

Vereniging Exploitanten Parkeergarages Nederland (VEXPAN)

Informatie: ANWB, de heer B. Koens

Wassenaarseweg 220

2596 EC DEN HAAG

tel: 070 314 63 22

fax: 070 314 75 04